

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Qvartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Conuersatione Coniugatorum. Tit. XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-95279)

286 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

tit, ad penitentiam agendum ei necessaria minister, de quo vide Rot. decif. 109. & 115. apud Farinac. p. 2. recent.

22 Notari solet glossa hæc ad id, quod Ecclesia alit delinquentes, qui ad eam confugunt, ut per Boët. decif. 303. m. 3. Lat. in 1. si quis a liberis, §. solent, n. 49 ff. de liberis agno. Suri. de alio tit. 1. q. 3. à principiis.

23 Nouissime in sacra Congreg. Concilij S.D.N. Vrbani Papa V 11. i. insl. edita fuerunt decreta de Regularibus apostolatis, & cieatis sub die 21. Septembris 1614, quæ post primam huius libri impressionem impresa inueniuntur apud Hieron. Roderic. in compendio Regul. refol. 57. sub n. 3. inter quæ ita habetur: *Ad hec ut in posterum e Religionibus nullus legitimè professus eius posset, nisi sit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minime censetur nisi non solum concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex iuris communis dispositione requiruntur sublati in parte statutis, & constitutionibus cuiusque Religionis, & Ordinis, etiam a Sede Apostolica approbatis, & confirmatis; verum etiam unius anni statio in ieiuno, & paventis probet in carcerebus, prouindeque unaquaque Religio priuatos habeat carcere in qualibet saltu prouincia. Elapso autem anno si nihilominus non respicerit, sed animo indurato in sua pernicacia perseuerauerit in contagione pestifera plurimos perdat, tanquam pecus morbi, ac membrum putre eici tandem posset, sed ad ipsorum Generali tantum de consilio, & assensu sex Patrum ex gravioribus Religionis eligendis in singulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus, tuncque nomine instruendo secundum eorum stylum, & constitutions processu, & plerò probatis causis expulsoris ad sacrorum Canonum prescriptionem. Inter ea tamen usque ad primum generale Capitulum, seu Congregationem proxime celebrandam si quenquam ex iustis & necessariis causis expellere oportebit, eiecli fieri possit à Generali cum consilio, & assensu sex Patroni, supra, quos idem Generalis eligere debet infra quatuor menses à presenti decreti publicatione, feruata tamen in religiis forma superioris prescripta. Si vero eiecli, quendam non redierint ad Religionem, in habitu clericali incedant, arque Ordinary loci iurisdictioni, & obedientia subiungit Generalis illico expulsoris sententiam eidem Ordinarii notificare tenetur. Ceterum Sacra Congreg. Religionum Superioris serio admonet, ac per IESV CHRISTI, vixera obtestatur, ut memorie paterna charitatis, & mansuetudinis, quam proficitur, nihil intentatum relinquant, ut lucentur animas fratrum suorum ferre in profundum malorum delapsas, antequam grauiissimum, arque extreimum expulsoris remedium experiantur. Idque eo magis quod subdittum sanguinem, qui ex malo negligentia & sui officij inuenientur Prelatorum regimine peribunt, Dominus noster IESVS Christus supremo Dei iudicio de eorum Prelatorum malis sit requisitus.*

Præterea statuit, ut iidem superioris nemini ex Religiosis expulsis literas testimoniales concedant, illos ad Sædem Apostolicam reiuvientes, vel inbentes aliam ingredi Religionem.

Item ut eiecli extra Religionem degentes sint perpetuo sustentab. exercitio Ordinum. sublata Ordinarii locorum facultate dictam sustentationem relaxandi, aut moderandi.

Ac postremo tensit esse innouandam, & sine Beatiudinis auctoritate imonat constitutionem felicis record. Gregor. I X relata in cap. fin. extra de Regularibus, ac propriece declarat eam constitutionem in iis quoque vindicare sibi locum, seruandamque esse, qui in iste diffiniti, neque ac iuris ordine seruato expulsi fuerint, dummodo tamen in expulsis huiusmodi subfir spes evidens emendatione ex literis saltè testimonialibus Ordinary, cuius conscientiam in his literis concedendis Sacra Congreg. serio oneravit. Hæc habentur inter illa sacra Congregat. de cetera, quæ ex Typographia Cameræ Apostolice impressa prodierunt, cum plenissima derogatione quarumcumque constitutionum, & ordinationum Apostol. exemptionum, & priuilegiorum, etiam Marii magni, seu Bullæ aurea nuncupatorum, quorum tenores, &c. Que supradictis quoniam liber aduersantur: potestate inferius ii. dem superioribus, etiam Generalibus, & Protagoribus sublata ea, quæ superius præscripta sunt, vel corum aliiquid moderandi, eu relaxandi.

De Conuersatione Coniugatorum.

TIT. XXII.

 VPER hanc rubr. scripserunt Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anch. Panorm. Guillerm. Durand. in breviario auro fol. 107. Ioan. de Londris in breviario sanctorum Canonum, fol. 175. verso, Pet. de Ranenna in compendio iuris Canon. Martin. Mefnart. in epitome Decretal. fol. 129 verso, Dan. Venator in analysi method. iuris Pontif. à pag. 472. Goffred. & Holt. in suu m. huius tit. Alex. Caffan. & Anafal. Germon. in paratiis ad quinque libros Decretal. sub hoc tit. non Barthol. Carthagena in expositione titulorum iuris Canon. sub cod.

De materia tituli vide Sanch. de Matrim. lib. 7. à disp. 32. usque ad 40. Ft. Basil. de impedimentis matrim. 19. nouè Barthol. à S. Fausto in thesauro Religionis lib. 5. q. 46. usque ad 119.

S V M M A R I V M.

- 1 Vxor si viro ad Religionem transiunti consentiat, & ipsa suscepit, nec continentiam voleat, nec Religionem ingreditur, patet ipsam reperire, & n. 2.
- 2 Votum tempore castitatis coniugis sexagenarij manentis in facili non sufficit.
- 3 Coniugis alterius ingressus in Religionem, ut licitus sit post matronorum consummatum non est necessaria licentia Episcopi ad professionis valorem.
- 4 Episcopi auctoritate Religionem intrasse proximorum qui uxore consentiente, & perpetuam continentiam prouidenti Religionem intraverit, professionemque fecerit, in qua longo tempore persistierit.

C A P. PRÆTEREA, I. Alex. III.

M Aritus si de licentia vxoris ingreditur & proficitur Religionem coram Monachis & Sacerdotibus, vix etiam tenetur Religionem intrare, vel promittere perpetuam castitatem feruare, & si hac non vult facere, vir est renocandus à Monasterio ab Episcopo. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Holt. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ratione lib. 3. iur. Pontif. pag. 307. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 484. remissum Calal. in amor. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 2. Decretal. lib. 3. tit. 28. c. 1. & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 5. c. 1.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text desumunt Valer. Reginald. in præf. fori punit. lib. 30. num. 68. vers. tercia, nonne Barthol. à S. Fausto in thesauro Religionis foris,

De Conuersione Coniugat. Tit. XXXII. 287

forum, lib. 5. q. 9. 7. in princ. quam quidem huius text. decisionem intelligendam esse eo casu, quo is, qui facultatem tribuit alteri Religionem ingrediendi, ignarus erae obligationis ingrediendi, vel continentiam videnti, afferunt Gig. l. 1. verbo esto, tit. 7. p. 1. & l. 2. verbo de quodam, tit. 10. p. 4. Henr. de summ. lib. 1. c. 8. §. 9. Abb. Rofel. Tabien. Angel. Syluest. Sot. & alij plures, quos refert, & sequuntur Sanch. de marim. lib. 7. disp. 33. n. 14. quibus adde Fr. Basili. de impedimentis matrim. c. 9. §. 1. vers. sed quid, vbi tenet cum qui facultatem tribuit, si nolit ingredi Religionem, compellendum esse ut ingrediatur, si erat iuris petentis professionem ipsius, ut alter legitimè proteretur, conscius, de quo etiam Sanch. d. disp. 33. n. 27.

3. *Aus perpetuo castitatem seruare promiserit, &c.* Ergo non sufficit votum temporale castitatis coniugis sexagenari manens in seculo, ut per Bartholom. à S. Fausto in thesauro Religionum, lib. 5. quæst. 59.

4. *Ignorante Episcopo.*] Ergo ut sit licitus ingressus alterius coniugis post matrimonium consummatum in Religionem, est necessaria licentia Episcopi, quod etiam suaderi videatur ex cap. si vir, & vxor. 2. q. 2. ibi. Si vir, & vxor disertere pro sola Religione inter se confererit vita, annulatus sine Episcopi conscientia fiat: ex quo eam exigi docent Hoft. in cap. cum sis, n. 3. super verbo permittas, hoc tit. & in c. vxorius, num. vno, super verbo publicè, hoc cod. tit. vbi Ioan. Andr. n. 1. Anch. n. 4. notab. 3. Butr. n. 4. Zabar. in fine, & Maiol. de irregul. lib. 1. c. 4. n. 5. vbi ait ad coniugum conueriones validandas decretum Episcopi requiri. His tamen non obstantibus verius censeo eam Episcopi licentiam non esse necessariam ad professionis valorem requiritur enim ut licite fiat, non tamen ut valide, quia in d. cap. si vir, ea licentia petitur: non vero irritatur profectio alteri facta, quod aperte colligitur ex hoc text. in fine, vbi dicit virum, qui ignorantem Episcopo de licentia vxoris profellus est, reuocandum non esse, si vxor voverit castitatem, ergo sentit text. ex defectu licentia Episcopi nil offici professioni; ita sentium glo. verba conscientie in d. c. si vir, vbi Archid. n. 1. Bellam. n. vno. & Turec. num. vno. & in hoc text. Ioan. Andr. n. 1. Butr. n. 5. & Abb. n. 3. Greg. l. 2. verbo del. Obispo, tit. 10. p. 4. post Aretin. Scot. Sor. Gabr. & alios, sentit Sanch. de marim. lib. 7. disp. 32. n. 3. & Franc. Basili. Ponc. d. §. 1. verf. at si, in fine. Aduertendum in hac materia est quod si quicquam vxore conscientie, & perpetuum continentiam promittente Religionem intrauerit, professionemque fecerit, in qua longo tempore persistit, præsumitur auctoritate Episcopi iuris, ut per Malcard. de probat. concil. 1316. n. 10.

5. *Vir potest, & debet de Monasterio renocari.*] Non iurius actione ad coniugis alterius petitionem, sed ex solo iudicio officio, cuius est confidere periculio incontinentie coniugis in seculo relikti, dum id imminere viderit, reuocando professionem, & eum illi restituendo, ut intelligit Sanch. d. lib. 7. disp. 33. num. 18.

SVMMARIVM.

1. *Matrimonij rati vinculum omnino dirimunt per solemnem Religionis professionem alterius sponsi, & coniugis manens in seculo est omnino a vinculo solutus, & n. 2.*

2. *Sancti plures de nuptiis ante matrimonium consummatum vocari referuntur.*

4. *Sanctum Ioannem Evangelistam an Christum Domi-*

- nus à nuptiis ad castitatis professionem vocauerit, ostenditur.*
5. *Nuptiae in Cana Galilæa non fuerunt S. Ioannis, sed Simonis Cananæi.*
6. *Matrimonium non consummatur per culpam præcedentem.*
7. *Coniuges una caro sunt per solum matrimonium consummatum.*
8. *Matrimonium consummatur per copulam vi extortam.*
9. *Sponsa vi cognita intra bimetiue sibi concessum virum ad Religionem transire possit, ostenditur.*

CAP. VERUM. II.

Matrimonium quando est ratum de præsenti, & non consummatum, potest vnu ad Religionem, & alter ad secundas nuptias transire, quia cum non fuerint effecti una caro, potest vnu transire ad Deum, & alter remanere in seculo. Colligunt ex Ord. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Hoft. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 307. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 476. remissiù Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 18. c. 2. & est post Concil. Lateran.

Collige ex text. vinculum matrimonij rati omnino dirimi solemni Religionis professione alterius sponsi, & coniugis manentem in seculo esse omnino a vinculo solutum, postea liberè ad alias nuptias transire; ita de fide definitum est per Concil. Trid. sess. 24. de reform. marim. can. 6. ibi. Si quis dixerit matrimonium ratum non consummatum per solemnem Religionis professionem alterius coniugis non dirimi, anathema sit, & docent Bursat. conf. 207. n. 46. vol. 2. Schaff. Medic. in tract. Mors omnia soluit, p. 2. concl. 6. 5. n. 208. Lancel. Gallia in confess. Alex. in gloss. vxori, q. 6. n. 33. Anton. Scap. de iure non scripto, lib. 5. 1. c. 1. n. 3. Menoch. de arbitrio casu 455. ex n. 10. p. 1. Pet. Magdal. de numero testium in testam. req. p. 3. c. 3. n. 262. Henr. in summ. lib. 10. c. 34. §. 3. in commento lit. R. D. Barbol. in rubr. ff. soluto marim. p. 2. n. 73. Gutier. canon. lib. 1. c. 17. n. 2. & de marim. c. 5. a. princ. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 1. art. 4. Syst. in clavis Regia, lib. 6. c. 5. n. 12. Agsd. de Coninck. de Sacram. tom. 3. disp. 26. a. n. 30. Rebel. de oblig. iust. p. 2. lib. 3. q. 4. a. n. 1. & sent. 3. Väler. Reginald. in præx. fori pœnit. lib. 26. a. n. 30. Sanch. de marim. lib. 1. 2. disp. 18. n. 3. Vide alia ad cap. ex publico, n. 2. infra. hoc rit. Matrimonium reputatur ratum, & non consummatum ad effectum vt vnu ex contrahentibus alio contradicente possit ingredi Religionem si post illum contracatum coram Parochio, & testibus copula non intercessit, quamvis prius non semel etiam cum promissione de contrahendo fuisse forniciati, vt censuit S. Congregat. Concil. sub die 18. Novembris 1618.

Fallit conclusio ex text. desumpta in Iesuitis, qui si ingrediuntur Congregationem post dictum matrimonium; quia post longum tempus emittunt professionem, non disoluuntur, ne vxor diu expectare cogatur, eadem Sacra Congregat. sub die 26. Aprilis 1621.

Sicut quidam Sancti de nuptiis vocati fuerunt.] S. Teclam ante matrimonium consummatum convertit D. Paulus, & ad vitam perfectiorem vocavit, teste D. Ambro. 2. de virginib. & Epiph. hæres 58. Et D. Alexius, Diuinaque Cæcilia ex nuptiis ad statum perfectiorem transierunt, vt testantur Metaphrastes, & Surius in eorum vitis, & alia exempla referunt D. Gre-

BIBOSA
Ius Can.

2. 3. 4. VI

288 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

gor. lib. 3. dialog. cap. 14. &c. D. August. lib. 8. confess. cap. 6.

4 Nonnulli summa auctoritatis Doctores nostri temporis tradunt Christum Dominum a nuptiis ad castitatis professionem vocasse S. Ioannem Evangelistam, id attribuentes DD. Augustino, & Hieronymo in prefationibus ad Euangelium Iohannis, ut attestantur Couar. de sponsalib. p. 2. c. 7. §. 4. n. 16. Henr. in summa lib. 11. c. 8. §. 6. lit. M. & idem videtur probare Palud. in 4. dist. 27. q. 3. vers. quantum ad 3. dicens quod Christus vocauit Ioannem de nuptiis ad Apostolatum, etiam inuita vxore, secundum illos, qui dicunt quod ipsa erat Magdalena, quia propter hoc indignata luxuria est. Sed hoc de nuptiis D. Ioannis non est usqueque certum, ut optimè probat Tolet. in c. 2. D. Ioannis, annot. 13. & Gutier. canon. lib. 1. c. 17. a. n. 27. ac Sanch. d. dist. 18. n. 3. vers. secund. Nuptia enim Cana Galilaea non fuerant D. Ioannis, sed Simonis Cananei, ut tradunt Nicophor. lib. 8. historia Eccles. c. 30. Adricom. in theatro terra sancta super iisibus Zabulon. p. 1. 3. Card. Cef. Barcon. tom. 1. annalium Ecclesiae anno Christi 31. pag. mibi 107. alias 121. in altera edit. Petri. Gom. Duran. in libro de la peregrinación del hyo de Dios, c. 9. pag. 239. Hic Simon, qui ex fidei, quam habuit, zelo, Cananeus appellatus est, frater erat Iacobii minoris Hierolymitanorum Epiloci, ex Henric. in doctrinaria apología contra Archiep. Toletanum, p. 1. c. 4. n. 68.

6 Dummmodo carnalis commixtio, &c.] Intellige post matrimonium, quia per copulam præcedentem non consummatur matrimonium, ut per Couar. de sponsalib. p. 1. c. 4. §. 1. n. 14. Menoch. de presumptr. lib. 3. presumptr. 1. n. 2. 4. cum seqq. Petri. de Ledelma de matrim. q. 6. art. 1. in fine, Henr. in summa lib. 11. de matrim. c. 8. n. 8. D. Barbos. in rub. ff. soluto matrim. p. 1. n. 107. Sanch. d. lib. 2. dist. 21. n. 12.

7 *Quia cum non fuit vna caro, &c.*] Ergo per solum matrimonium consummatum sunt coniuges vna caro, ut docet Sanch. d. lib. 2. dist. 1. 3. n. 1. etiam si consummetur per copulam enim vi extortam consummari matrimonium, & proflus indissolubilis effici resoluunt Henr. d. lib. 11. c. 8. §. 10. Couar. d. c. 7. §. 4. n. 10. D. Barbos. d. p. 2. n. 106. Sanch. d. lib. 2. dist. 2. num. 4. 9. Vtrum saltem possit sponsa vi cognita intra bimestre sibi concessum ad Religionem transire; vide Hippol. in l. 1. in princ. n. 8. 7. ff. ad legem Cornel. de siccari. & l. 1. §. præterea, n. 12. ff. de quæst. Perez. l. 1. vers. circa premissa, ita l. lib. 5. Ordin. pag. 12. Valaf. conf. 29. n. 5. Sanch. d. dist. 22. n. 6. vbi docet posse ingredi, contra quem infigit Fr. Basil. Pont. d. c. 9. §. 1. in princ.

S V M M A R I V M.

- 1 Professionem qui facit inuita vxore, & ei postea restituit, non compellitur mortua vxore ad monasterium redire, matrimonium tamen contrahere non debet.
- 2 Maritus inuita vxore, & vxor inuita marito post matrimonium consummatum non possit intrare Religionem.
- 3 Maritus si absque licentia vxoris ad summum cœheretur Pontificatum, poterit ab ipsa revocari, ut ei tenetur debitum reddere.
- 4 Votum Religionis inuita vxore emissum omnino est iritum.
- 5 Votum semel irritatum amplius non affunxit vires.
- 6 Votum castitatis post matrimonium consummatum emissum ab altero coniuge ablique alterius licentia obligat ad non petendum debitum.

7 Coniux ablique licentia alterius professus tenuit ab ipso revocatus redire post eius obitum ad Religionem, & non redendo peccat.

8 Matrimonium an fuerit verum inter beatissimam Virginem, & Iosephum.

9 Matrimonium contrarium à coniuge invalidum professo, & revocato post alterius coniugis obitum, ratum est, peccat tamen lethaliter contrahens tanquam violator voti simplicis castitatis.

C A P. Quidam intravit. III.

Professionem qui facit inuita vxore, & deinde cogitur ad illam redire, mortua vxore non tenuit ingredi Monasterium, sed non poterit accipere aliam vxoren, quia votum non tenerit quoad redditum debiti, sed quoad petitionem. Colligunt ex Ordinat. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabat. Butt. Ioan. Andre. Imol. Anan. Host. Henric. Anch. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 308. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 471. remissiæ Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 28. c. 3. & est post Concil. Lateran. p. 5. c. 2.

Quia ipsius repente coactus est, &c.] Notatur ad hoc quod maritus inuita vxore, & vxor inuita marito post matrimonium consummatum non potest intrare Religionem, ut per Valer. Reginald. in præxi fori plen. lib. 18. n. 37. 7. & lib. 30. n. 68. nonne Barthol. à S. Fausto in thesauro Religioforum, lib. 5. 9. 7. vbi 9. 8. 5. resolut si eterque coniux absque mutua licentia proficet, professionem esse validam. Sic etiam si maritus, sciente & repugnante vxore, est sacerdos Orlinibus initiatus, ipsa cum potest repetrere, & vir vxori restitus debitum coniugalē reddere iure ipso compellitur, nequit tamen petere, quia suo iure cessit voto castitatis fœse obligans, ut per Sanch. de matrim. lib. 7. dist. 3. p. 1. 10. Azor. insti. moral. p. 1. lib. 1. 3. cap. fin. q. 12. Quid si vxor ablique licentia vxoris ad summum emisit. Heretetur Pontificatum, an possit ab ipsa revocari ut ei teneatur debitum reddere? Affirmant gloss. verbo non Apostolus, in cap. si quis pecunia 79. dist. vbi Achidias. & Turrecrem. plures, quos refert, & sequuntur Sanch. d. lib. 7. dist. 3. p. 1. 12. quibus addit. Azor. d. p. 1. lib. 1. c. 14. q. 13. prope finem, & me citato in hoc loco. Mar. Cotel. de donat. inter patrem, & filium, tract. pri. disc. part. 3. n. 1. 16. pag. 129.

Vnderatione voti ad Monasterium non tenuit redire, Ergo id votum Religionis inuita vxore emissum omnino est irritum, & nullam obligandi vim fortuit, ut per Sanch. d. lib. 7. dist. 3. 4. n. 10. Quia votum semel irritatum amplius non affunxit vires, ut per Nauat. in manu. 1. 2. n. 6. Petr. de Ledesma in sum. tom. 2. art. 10. c. 7. dub. 2. circa primam concl. dist. 4. Azor. d. p. 1. c. 17. 9. 4. & 9. 11. Sayt. in clau Regis, lib. 5. c. 8. n. 6. illud autem, plutes Doctores refert Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 2. num. 4. Mar. Cotel. vbi supra, num. 1. 2. 2.

Promisit enim se non exigere, &c.] Notatur ad hoc quod votum castitatis post matrimonium consummatum emissum ab altero coniuge absque alterius licentia, est validum, & obligat ad non petendum debitum, ut per Angel. verbo matrim. n. 4. §. 6. Henr. d. lib. 1. 1. c. 1. 5. n. 8. in fine, Barthol. à S. Fausto in thesauro Religioforum, lib. 1. q. 286. Sanch. de matrim. lib. 9. dist. 3. num. 2. 5. vbi num. 2. 6. tenet huiusmodi votum esse proflus irritum quoad non reddendum debitum, & num. 29. dicit quod non solum votum hoc obligat ad non petendum, sed etiam ad non inveniendum aliud matrimonium. Quamvis alterum coniugum non posse

De Conuersione Coniugat. Tit. XXXII. 289

posse absque alterius licentia se voto obligare ad non
exigendum debitum, teneant Nauar. in man. cap. 12.
n. 60. Arag. 2. 2. 9. 88. art. 3. Valent. 2. 2. disp. 6. quest. 6.
puncto 6. Vega. in summa tom. 2. c. 129. casu 93. Sà verbo
votum, n. 2. 7.

7 In glo. *Non tenetur ibi, ipse tamen peccat si non per-*
ficit, quod venit. Notatur ad hoc, quod coniux absque
licentia alterius professus tenetur ab ipso retocatus
redire post eius obitum ad Religionem, & non re-
deundo peccat, glossam sequuntur Hostiensis hic paulo
post princip. super verbo non tenetur. Sylvest. verbo diu-
nium, q. 15. casu 2; Albert. Asten. Monald. Pabid. &
alij, quos refert Sanchez d. lib. 7. disp. 3. 2. n. 11. Verum
dicendum est hunc culpa immunit esse, quanvis ad
Religionem non redeat, vt deducitur ex hoc text.
quatenus decidi hunc post coniugis obitum non te-
neri ad Religionem regredi, tum quia cap. placet, hoc
tit. solùm dicit, consueltus, & congruentius ad huins
falsum fore, vt ad Monasterium redeat; quare ita
doct in presenti, Butr. n. 6. Zabarell. n. 2. opos. 1. &
Abb. n. 4. & alij plures, quos refert, & sequuntur San-
chez d. disp. 7. 4. n. 1. Barthol. à S. Fausto lib. 5. q. 7. Soar.
tim. 2. de Relig. lib. 7. c. 2. n. 12. Barthol. de Vecchis in
præcis obseruanda in admittendis ad Religionem statum
nouitatis, disp. 14. dub. 1. ex n. 17. Vtrum autem coniux
fine alterius licentia professus, nec ab eo in vita re-
vocatus possit eo defuncto egredi? vide Sanchez d.
disp. 4. n. 18. Azor. d. p. 1. lib. 1. 2. 6. 1. q. 6. ver. 6. queras,
Barthol. à S. Fausto d. lib. 5. q. 81.

8 In glo. *Non exigere ibi, sic enim Beata MARIA*
contrahere non debitis cura proposerit se non exigere, &
ibi, & quod dicunt ex Beata MARIA A hoc fecit ex
reuelatione diuina. Vide Soar. p. 3. q. 29. art. 2. sett. 2. in
*fine, Sanchez de matrim. lib. 2. disp. 28. n. 4. Ribade-
neira in libro pro defensione Societatis c. 17. late Fr. Basil.*
Pont. de impedimentis matrim. c. 16.

In ead. gloss. ibi, quod tenet matrimoniū, quia votum
non fuit sollempne. Notatur ad hoc, quod matrimoniū
contractū a coniuge intulitē professo, & reuocato
post alterius coniugis obitum, ratum est, peccat ta-
me lethaliū contrahens tanquam violator voti sim-
plicis castitatis, vt per Innocent. hic statim in princ.
Abb. n. 4. Zabarell. n. 2. q. 1. in fine, Anchā. num. 4. 9. 1.
& num. 5. 9. 2. ad finem, Greg. l. 12. verbo vale. sit. 7. p. 1.
D. Barbof. in rub. ff. soluto matrim. p. 2. n. 101. Azor. d.
quest. 6. ver. 6. queras, Nauar. Lancell. Rofel. Vega, &
plures alios, quos refert, & sequuntur Sanchez d.
disp. 3. 2. n. 5.

S V M M A R I V M.

- 1 *Vxoratus Religionem intrare non potest nisi etiam*
vxor ingrediarur, vel nisi suspicta non sit, &
continentiam promittat, & n. 2.
- 3 *Ad Religionem non dicitur transire qui non profis-
tetur.*
- 4 *Femina naturaliter steriles pre ceteris libidinosa
sunt.*
- 5 *Mulier quando dicatur senex, ostenditur.*
- 6 *Votum vxoris manentis in seculo non sufficit in qua-
cumque aetate si sit periculum suspicionis.*

C A P. Cùm sis. IV.

1 **C**oniux unus non potest Religionem ingredi al-
tero manente in seculo, sed si vxor ita senex est,
& sterilis quod sine suspicione possit esse in seculo,
potest Episcopus dissimilare vt ea remanente in se-
culo. Collect. Tom. II.

culo, & castitatem promittente vir eius transire ad
Religionem, vel ambo profiteantur. Colligunt ex
Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr.
Butr. Imol. Anan. Host. Henric. Anchā. Panorm. Via.
in ratione lib. 3. iuris Pontificy, pag. 308. Alagona in
compendio iuris Canon. pag. 485. remissuē Ximen. in
concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 1.
Decret. lib. 3. tit. 28. cap. 4. & est post Concil. Lateran.
p. 4. c. 3.

Hanc eadem conclusionem ex hoc text defumunt
Henriq. in summa lib. 1. 2. de matrim. c. 8. §. 7. lit. F. Valer.
Reginald. in præf. fori p̄minent. lib. 31. n. 4. C. Fr. Basil.
Pont. de impedimentis matrimony, c. 19. §. 1. Sanchez de
matrim. lib. 7. disp. 3. 2. n. 2. Gutier. cod. tr. c. 95. à princip.
Stephan. Gratian. discept. forens. c. 102. n. 2. 2. & 26. late
Bartholom. de Vecchis in præcis obseruanda in admittendis
ad Religionem statum nout. disp. 3. dub. 3. per rot.

Nisi eterque ad Religionem migraverit,] intellige
profidendo, quia non transit ad Religionem, qui non
profidetur, vt per Sanchez d. disp. 3. 2. n. 4. Barthol. à S.
Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 5. q. 57.

Verum se ita vxor senex est, & sterilis, &c.] intellige
de sterilitate non ratione nature, sed ratione aetatis, vt
per gloss. hic verbo sterilis, & Butr. in fine, ac Hostiens.
n. 4. super verbo sterilis, Sanchez d. disp. 3. 2. n. 16. in med.
Barthol. de Vecchis d. dub. 3. n. 5. in fine, Femina enim
naturaliter steriles pre ceteris libidinosa sunt, teste
Tiraq. ad l. 9. conm. n. 2. Credit merito Sanchez eod. 5
n. 16. Femina quinquagenarias esse senes ad hunc
effectum, quia attento breviori curfu vita illarum, ac
celeriori senectutis adiuuē tam senex est mulier quin-
quagenaria, quam vir sexagenarius, quod communis
estimatione testatur, & libidinis ardor ita tepeſit in
illa, ac in hoc, & iam in ea aetate est sterilis, & com-
muniter vere senex tunc appellatur, & suspicione in-
continentia libera creditur, refert Barthol. de Vecchis
d. dub. 3. n. 5. mirabile enim est prolem suscipere mulie-
rem qui sit plusquam quinquagenaria, Mantic. de-
cis. 4. 3. n. 4.

Quod sine suspicione possit esse in seculo.] Ergo in qua-
cumque aetate periculum sit suspicionis, non satis est
votum manentis in seculo, vt per Conarru. de spon-
salib. part. 2. cap. 6. §. 3. n. 3. Sanchez d. disp. 3. 2. num. 9.
Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 6.
quest. 6. 1.

S V M M A R I V M.

- 1 *Vxoratus non est ordinandus ad sacros Ordines nisi*
uxor continentiam promittat.
- 2 *Ordinarii vt licet viro cum licentia vxoris virum de-
sideretur ingressus illius in Religionem sive senex,*
*sive inferior sit, an vero satis sit in vitroque euentu us
castitatem in seculo voleat, offenditur, & n. 6.*
- 3 *Ordinarii in sacris ex legitima vxoris licentia ma-
nentis in seculo cum voto castitatis potest simul
habitare cum ea, si suspecti minime sint.*
- 4 *Matrimoniū contrahere liberè possunt constituti in
minoribus.*
- 5 *Beneficia eorum, qui in minoribus Ordinibus con-
stituti matrimoniū contraxerunt, vacant ipso iure.*

C A P. Coniugatus.

Coniugatus non est promotiendus ad sacros Or-
dines nisi vxor voleat castitatem, & virum ab-
soluat. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect.
Zabar. Joan. Andr. Imol. Anan. Host. Henric. Anchā.

B b Anchā;

A BIBOSA
Ius Can.

2. 2. 3.
LVI
15

290 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

Anchar. Panorm. Viuian. in rationali lib. 3, iuris Pontificij, pag. 308. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 485. remissiu Casal, in annot. & Ximen. in concord. part. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 3, tit. 28. cap. 5. & est post Concil. Lateranen. p. 5. cap. 6.

2. *Nisi ab uxore continentiam profiente, &c.*] Ergo ut vir habita vxoris licentia licite ad Ordines promouatur non desideratur ingressus vxoris in Religionem, sive senex, sive junior sit, sed satis est in utroque cunctu ut castitatem in saeculo voleat, ut per gloss. verbo sequentia, in c. Episcopus 77. disp. 8 alterum verbo Religionem, in c. quia sunt 28. disp. & in praesenti gloss. verbo continentiam, in ultim. opinione, Henric. n. 5. & 8. Francise. Marc. decis. 734. num. 2. part. 2. Maiol. de irregularib. 1. cap. 24. n. 3. verf. in alijs autem, Gaet. in repet. cap. ad limina 30. q. 19. 5. n. 4. 6. 5. Verum licet hac opinio sit valde probabilis, probabilior tamen illa est, que sic distinguit. Si uxor est senex non suspecta de incontinentia, sufficit utrum continentia ipsius in saeculo, secus si inueniatur, tunc enim desideratur ingressus ipsius in Religionem, ut colligitur ex text. in cap. uxoratus, & in c. ad Apostolicam, hoc tit. & iuxta hanc distinctionem est accipiendum text. in praesenti, dum solius voti, castitatis vxoris meminit ad viri promotionem, intelligitur enim quando uxor est senex, nec de incontinentia suspecta; & ideo huius sententia sunt in praesenti, Innoc. in fine, Hoftestam in fine, Butr. etiam in fine, & Abb. num. 4. Nauarr. in man. cap. 22. num. 52. Greg. l. 38. verbo mui veja, tit. 6. part. 1. Couart. de sponsalib. part. 2. c. 6. §. 3. num. 3. Azor. insit. moral. p. 1. lib. 13. c. 1. q. 7. Cald. Perçira de empt. & vend. c. 30. n. 16. Gutier. de matrim. c. 96. a princip. Sanchez. eod. tract. lib. 7. disp. 19. n. 6. ibi n. 8. resolutum virum sacris initiatione ex legitima vxoris licentia manentis in saeculo cum voto castitatis, posse simul habitare cum ea si suspecti minimè sint, secus si suspecti sint, tunc enim nullatenus sunt permittendi simul habitare, & n. 18. tenet quod si vxor consensum praestit non ignorata iuris statuentis quid ipsa efficeretur debeat, ut vis legitimè promouatur ad Ordines, nullatenus reuocabitur vir eius solo consensu promotus ad Ordines, secus si id ius ignoratur.

4. In gloss. *Ad sacros.* ibi, datur intelligi quod possit ad minores. Notatur ad hoc, quod constituit in minoribus Ordinibus liberè possunt omni tempore, atento iure matrimonium contrahere, ut per Couart. de sponsalib. part. 2. cap. 6. §. 3. num. 3. in fine. Henric. in summa lib. 10. de facramento Ordinis. c. 24. §. 2. litera L. Valquez de Ordine, disp. 249. c. 4. num. 39. Azor. insit. moral. p. 1. lib. 13. cap. vlt. q. 14. Filliuc. tom. 1. tract. 10. p. 2. c. 4. num. 1. 29.

5. In ead. gloss. ibi, *Beneficiis debent priuari.* Ergo beneficia eorum, qui in minoribus Ordinibus constituti, matrimonium contraxerunt, non vacant ipso iure, & hanc partem tenent Alexand. Carrer. lib. 3. de sponsalib. cap. 3. Fr. Emmanuel. in summa, tom. 1. cap. 22. 1. conclus. 1. & insinuat Vasquez d. c. 4. n. 40. Verum contraria sententia anterior est & recipior, quam expressè tenet gloss. verbo clericalis, in cantic. de cleric. coniug. lib. 6. sequuntur Nauarr. in man. cap. 25. n. 120. Couart. de sponsalib. part. 2. cap. 6. §. 3. num. 4. Azor. insit. moral. p. 1. lib. 13. c. 22. quest. 6. vers. sed questio, & quest. 8. Gutier. tract. lib. 2. quest. 104. num. 3. Sanchez. de matrim. lib. 7. disp. 42. n. 4. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 5. num. 10. late Carol. de Graffis de effectib. clerical. effectu 5. n. 11. cum seqq.

6. In gloss. *Ab uxore Notatur ad hoc, quod non est habilit ad Religionis ingressum vir, cuius uxor, que manet in saeculo, quamvis sit senex, timetur tamen de*

eius incontinentia, etiam si voto castitatis sit obstrita, ut per Panorm. in cap. ad Apostolicam, n. 1. de coniug. Conarr. de sponsalib. part. 2. cap. 6. §. 3. n. 3. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Relig. statum nonit. disp. 3. dub. 3. n. 6.

S V M M A R I V M.

1. *Vxoratus in Episcopum promoueri non potest nisi uxor Religionem proficiatur, & n. 2.*
2. *Marinus qui contraicit matrimonium de praesenti, & efficiatur Episcopus, non ob id censetur solutu matrimonium de praesenti antea contractum.*
3. *Cardinalis ut quis uxorem habens fieri possit, an desideretur ingressus uxoris in Religionem, ostenditur.*

C A P. Sanc. V.

Coniusgatus non potest promoueri ad Episcopum, nisi uxor prius fiat professa in Religione cum sacro velamine. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Joan. Andr. Imol. Anan. Butr. Holt. Henric. Anchar. Panorm. Viu. in ration. lib. 3, iuris Pontificij, pag. 308. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 485. remissiu Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decretal. lib. 3. tit. 28. c. 6. 5. est post Concil. Lateran. p. 5. c. 7.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt: 1. Ioan. Andr. n. 3. Butr. n. 3. Abb. num. 2. Zab. num. 2. 9. 1. Anchar. ad fin. in praesenti, Sylvest. in summa. verbo Matrimonium, 8. q. 12. dicto 4. & verbo diuinitus, quest. 17. dicto 2. Conar. de sponsalib. p. 2. c. 6. §. 3. n. 3. Gregor. l. 2. verbo in orden. tit. 10. p. 4. Caiet. in repet. c. ad limina 30. q. 1. 8. 4. 9. 19. 5. n. 4. 6. 8. Franc. Marc. decis. 734. num. 6. p. 1. Maiol. de irregularib. l. 1. c. 34. n. 2. Petr. de Ledefma de Matrim. q. 6. art. 4. dub. 5. conclus. 6. Sanch. eod. tract. lib. 7. disp. 41. num. 3. Azor. insit. moral. p. 1. lib. 13. c. 1. q. 7. Vnde quamvis maritus, qui contraicit Matrimonium de praesenti, efficiatur Episcopus, non ob id censetur solutu matrimonium de praesenti antea contractum, quia Episcopus non potest dici mortuus spiritualiter, cum neque obedienciam ab solutu, neque paupertatem voleat, ita D. Barbol. in rubr. ff. soluto matrimon. p. 2. num. 88. Vtrum autem desideretur ingressus uxoris in Religionem, ut possit maritus ad Cardinalitatem dignitatem promoueri, quæstio est ad prælens institutum non contemnenda, in qua Maiol. d. cap. 34. num. 2. afferit semper desiderari ingressum uxoris in Religionem. Sanchez vero d. disput. 41. num. 4. melius tenet non amplius desiderari quam ad Ordines à viro assumendos, cum non inueniatur textus aliquid speciale in hoc casu decidens, nec ratio, que ad aliud sentiendum cogat.

S V M M A R I V M.

1. *Sponsa de praesenti non cognita, que dicit se velle Religionem ingredi, compellitur infra certum tempus proficeri, vel adhucere marito.*
2. *Religionem ingredi potest unus coniugum altero immato ante coniunctionem Matrimonii.*
3. *Matrimonium ratum dirimitur per professionem Militaris Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani.*
4. *Matrimonium ratum non dissoluitur per vota emissa à Mantellatis, & à quibuscumque viris Terti Ordinis S. Francisci.*

§ Eremi

De Conuersione Coniugat. Tit. XXXII. 291

- 5 Eremites vita professione non dirimitur Matrimonium ratum.
 6 Matrimonium ratum non dissoluitur per vota coadiutorum formatorum emissa in Soc. IESV.
 7 Matrimonium ratum minimè dissoluitur per ascensum ad Episcopatum.
 8 Declaratur tesi. in presenti, & n. 9.
 10 Professio Religionis Christi priuilegio ex solo iure diuino positiu Matrimonium ratum dirimit.
 11 Deponit a vxor non dicitur, & n. 12.
 12 Bimestre concessum sponsis in hoc text. ad deliberandum de Religionis ingressu, est arbitrarium.
 14 Papa potest dissolere in Matrimonio rato, ut soluto eius vinculo possint liberè coniuges aliud Matrimonium iure.

C A P. Ex publico. VII.

1 Ponit si post Matrimonium de presenti, sed ante Scopul carnalem vult ingredi Religionem, cautionem dare debet, ut intra duos menses ingrediaruntur, vel redeat ad suum virum; & si transeat ad Religionem, uterque restitutus alteri, quæ ab eo noscitur recepisse, nam dictum Christi Matth. 4. & 19. Non licet viro dimittere vxorem, nisi ob fornicationem, intelligitur de Matrimonio consummato euna copula, sine qua consummari non posset. Colligunt ex Ordinari. Abb. antq. Innoc. Collect. Zabar. Butr. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Henric. Anchar. Panorm. Cened. collect. 29. Vin. in ratione lib. 3. iuris Pontifici, pag. 309. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 48. remissi Ximen. in concord. p. 1. & 2. refutatur ab ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 28. cap. 7. & est post Concil. Lateran. p. 4. c. 8.

2 Colligit ex text. ante consummationem Matrimonij posse sponsum, vel alterum coniugum, etiam altero inuite ingredi Religionem; vinculum enim Matrimonij rati omnino dirimitur solemani Religionis professione alterius sponsi, ut per Doctores citatos ad c. ... num. 2. supr. hoc tit. quibus addit. Couarr. de sponsalibus, p. 1. c. 5. n. 11. vers. sexto, & p. 2. c. 7. & 4. num. 6. Matien. ad subr. tit. 1. gloss. 1. a num. 68. lib. 5. noua recop. Sayt. in clavis Regia. lib. 5. c. 7. num. 6. plures alios apud Cened. collect. 19. num. 1. ad Decretales, & in collect. ad c. 2. supr. hoc tit.

3 Vnde iam primò infertur dirimi Matrimonium ratum per professionem militaris Ordinis S. Ioannis Hierosolymitani, quia haec est solemani professio, tum quia hi Equites verti, & propriæ Religiofi sunt, quare ita docent Nauar. sup. hoc tit. cors. 1. in antiqu. alias cors. 2. in nosis, Fr. Emman. in summ. tom. 1. c. 2. 39. n. 2. & super Bullam Cruciate, §. 9. n. 12. 3. & quaf. Regul. tom. 3. q. 1. art. 7. Petr. de Ledenfa de Matrim. p. 2. q. 6. art. 2. ad 4. D. Barbo. in rubr. ff. soluto Matrim. p. 2. n. 82. me citato in hoc loco. Mar. Cirel. de donat. inter parrem & filium, tract. prime, disc. 2. partic. 3. n. 11. pag. 129. Veg. in sum. lib. 6. casu 17. Henric. in summ. lib. 1. c. 8. num. 6. Azor. in summ. moral. p. 1. lib. 1. c. 6. q. 4. Cened. d. collect. 29. n. 4. Sanch. de Matrim. lib. 2. dis. 18. n. 8. Gutier. ead. tract. c. 5. n. 7. Fr. Barbo. Pone. de Sacram. Matrim. lib. 9. c. 7. n. 2. & 3. & antea in tract. de impedimentis Matrim. c. 19. §. 4. vers. Ego tamen, vbi in vers. preterea, tenet fine dubio affectum votis Religioformum Militum Calatravae, & Alcantara, quibus tantum promittitur castitas coniugalis; non dirimi Matrimonium ratum. Quamvis Matrimonium ratum non dirimi professione quorunque Ordinum Militarum, etiam S. Ioannis teneat Sarmient. de redditibus Ecclesiast. p. 4. cap. 1. num. 13. vbi refert pro se Sotom in 4. dis. 27. Barbo. Collect. Tom. II.

quest. 1. art. 4. Illud verò certissimum est in hac materia, quid per professionem Monialium, & Clericorum Ordinum militarium sub clausura viuentium dirimitur Matrimonium ratum, quia solemnem emitunt professionem, Sanchez d. dis. 18. n. 7. Gutier. d. cap. 54. num. 5. Fr. Basilius Pontius d. cap. 19. §. 5. vers. sed in primis, vbi loquitur de Tertiariis Sancti Francisci, & Sancti Dominici in communi viuentibus.

Secundò infertur non dissolui Matrimonium ratum non consummatum per vota emissa à quibuscumque fratrem Religiofis Dini Dominici, que apud nos fr. Beate nuncupantur, Italicè Bizoche, & à quibuscumque viris Tertiij Ordinis D. Francisci, non enim solemniter profertur, sed votis simplicibus se alignant, Sanch. d. dis. 18. n. 4. Gutier. d. c. 54. n. 2. Basilius Pontius d. tract. de Sacramento Matrimoni, lib. 9. cap. 8. num. 1. vbi n. 2. resolut professionem solemnem esse Mantellatarum Ordinis Sancti Francisci, & S. Dominici; que collegialiter viuunt, & emittunt tria vota substantialia, ut ex multis constat Summorum Pontificum constitutionibus, quas refert Fr. Emmanuel. quaf. Regul. tom. 3. quest. 7. 2. art. 1. & 2. quamvis ipse Fr. Basilius d. cap. 19. §. 5. probare nitatur per vota Mantellatarum (qua Hilpanè Beate dicuntur) Ordinis Eremitarum S. Augustini Matrimonium ratum dirimi, nisi illum intelligamus de Mantellatis collegialiter viuentibus.

Tertiò infertur professione vita Eremitæ non dirimi Matrimonium ratum, Sanchez d. dis. 18. n. 5. Henric. d. lib. 11. cap. 8. §. 7. Gutier. dict. cap. 54. num. 3.

Quartò infertur per vota coadiutorum formatorum emissa in Soc. IESV non dissolui Matrimonium ratum præcedens, sunt enim simplicia, quamvis publicè emittantur, ita docent Vasquez 1. 2. quest. 96. art. 4. dis. 165. cap. 10. Petr. Ribadeneira in lib. de Societate infinito, cap. 19. §. el primere, Henric. d. lib. 1. cap. 8. num. 7. Sanchez d. dis. 18. num. 6. & in praecipa Decalogi, tom. 2. lib. 5. cap. 1. num. 29. At verò tribus votis simplicibus Soc. IESV dirimi Matrimonium ratum post Henric. Gabr. Vafq. & Sanch. resolut Basil. Pont. d. tract. de Sacramento Matrimoni, lib. 9. cap. 6.

Quintò infertur Matrimonium ratum minimè dissolui per ascensum ad Episcopatum, ut per Henric. lib. 10. c. 30. n. 3. lit. Q. & R. & lib. 12. c. 5. n. 9. Sanch. d. dis. 18. n. 9.

Infra duorum mensum spatium, &c. Intellige ad de liberandum de Religionis ingressu, ad professionem verò datns annus integer, qui à indice coarctari non potest, ita docent Holtiens. Super verb. infra duorum, & Butr. num. 12. D. Antonin. Sot. Barthol. à Leda, & alij, quos referit, & sequitur Sanch. d. lib. 2. dis. 24. n. 4. addit. Fr. Basilius d. c. 19. §. 2. in princip. & d. tract. de Sacram. Matrim. lib. 9. c. 9. n. 2. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. dis. 3. dub. 2. ex n. 3. Gutier. de Matr. c. 54. n. 15. Quamvis huiusmodi bimestre præscriptum esse ad profundendum, itavt teneatur sponsus Religionem ingrediens intra illud profiteri, vel Matrimonium consummare, minus bene teneat in presenti, Innoc. n. vnic. & Abb. n. 1. ac Nauar. in manc. 16. n. 2. 7. Vnde iuxta priorem sententiam, quæ verior est, sponsam duodenem per quatuor annos debet sponsus expectare, donec profiteatur, cum profiteri nequeat ante 16. annum expletum attento Concil. Trid. sess. 25. de Regular. c. 15. & ita docet Henric. lib. 12. cap. 5. §. 8. lit. F. post Menoch. Fr. Emman. quaf. Regular. tom. 3. §. 13. art. 4. Gutier. d. cap. 54. num. 12. Basilius Pontius d. cap. 9. n. 3.

B b 2 Sanch.

BIBOSA
Ius Can.

215
CVI

292 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

Sanch. d. dis. 24. n. 9. vbi n. 10. refoluit si alter sponitus p̄t extenu Religionis nimis differat matrimonium consummare, vacando vna Religione in aliam intra nouitatus annum, posse iudicem compellere dato termino preemtorio, vt maneat in vna Religione, in qua completo nouitatus anno profiteatur, vel ad sponsum alterum redeat, & consummare matrimonium, quia alia cederet in magnum alterius sponsi damnum, qui diu, ino & toto vita spatio posset manere ligatus primo matrimonio, & sic non posset sibi mederi aliud contrahendo.

¶ Illud aduertere oportet pro pleniori huius texti intellectu bimestre concessum in praesenti ad deliberandum de ingressu in Religionem currere a die celebrati coniugij, vt docent Fr. Basil. d. c. 19. §. 2. in princ. & tral. de Sacram. Matrim. lib. 9. c. 9. n. 4. cum seqg. Sanchez d. dis. 24. n. 21. vbi etiam refoluit quod si iudex prescribat tempus, ab eo tempore menses computabuntur eo modo, quo tunc occurruunt in Kalendario, & de momento ad momentum, & n. 25. tenet si sponsi nolint ingredi Religionem, non teneri statim initio matrimonio sibi inuicem reddere debitum, donec bimestre transeat, quia id tempus conceditur in hoc textu ad liberandum de ingressu Religionis, quamvis antea hodie neater coniux ingredi intendat, potest tamen propositum in melius commutare, & ita licet id tempus expectare, & n. 27. afferit si bimestri translato, vel tempore a iudice prescripito ad consummandum matrimonium, nenter sponitus ad Religionem transiit, & matrimonium consummatum non est, adhuc posse ingredi, quia licet peccauerit negando debitum post id bimestre, etiam si Religionem ingredi intenderet, minimam tamen amittit ius statim ingrediendi.

10. *Secundum interpretationem sacri eloquij.*] Ergo professio Religionis Christi priuilegio ex solo iure dini- no positivo matrimonium ratum dicitur, vt per Scot. Vi. Sot. Cordub. & alios, quos refert, & sequitur Fr. Basil Ponc. d. c. 19. §. 2. vers. sed mihi, & d. lib. 9. c. 5. n. 4. Gutier. canon. lib. 1. c. 17. n. 26. §. 5. & 43. & de matrimonio, c. 54. n. 8. Sanchez. d. lib. 2. dis. 19. n. 3. Rebel. de obligat. iustitia, p. 2. lib. 3. q. 4. se. 2. a. n. 1. 2. Quamvis disfolui solo iure Pontificia minus bene teneant in praesenti, Host. super verbo consummatum, Ioh. Andr. n. 9. & Butt. n. 16. Mich. Medina lib. 5. de continentia saecorum hominum, c. 87. & seq. Valsq. 1. 2. dis. 16. 5. c. 5. & Fr. Emman. Ribadeneira, Lefsius, & alij, quos refert, & sequitur Nicol. Garc. de benef. p. 7. c. 10. num. 76.

11. *Vix desponsata.*] Ergo desponsata vxor non dicitur, vt per Tiraq. de iure mariti, gloss. 2. n. 19.

12. *Transire voluerit.*] Intellige cum effectu, sequuta scilicet profecione, vt per Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 1. art. 3.

13. In gloss. *Infra duorum.* Notatur ad hoc, quod bimestre concessum sponsis in hoc textu ad liberandum de Religionis ingressu est arbitrarum, & ita potest iudicem causa cognita restringere, vel prorogare, qui datur ministerio iudicis, sequuntur in praesenti, Zabar. q. 6. & Abb. m. 11. Nau. in man. c. 16. n. 27. Fr. Emman. in sum. tom. 1. x. 24. 2. n. 1. Gutier. de matrim. c. 54. n. 15. Fr. Basil. d. c. 19. §. 2. in princ. & latè d. lib. 9. c. 9. n. 8. & 9. Sanchez. d. lib. 2. dis. 24. n. 12.

14. In gloss. *Consummatum*, ibi, *Vincent. dixit quod Papa per dispensationem posset disoluere tale matrimonium, &c.* Hanc glossam sententiam, quod scilicet posset Pontifex dispensare in matrimonio rato, vt soluto eius vinculo possint libere coniuges aliud matrimonium inire, sequuntur in praesenti, Innoc. in fine, Host. verbo *consummatum*, Ioh. Andr. n. 9. Butt. n. 16. Zabar.

n. 2. q. 1. Abb. in fine, docent etiam Anch. Beroi. Dec. Socin. Curr. Crat. Loazes, Rosell. Sylvest. Armil. Ene. rard. Hieron. de Monte, Villalob. Borgaf. Bertrach. Ca. iet. Medina, & alij plutes, quos refert, & sequitur Sanchez. d. lib. 2. dis. 14. n. 2. Nauar. in man. c. 22. n. 21. & sub tit. de *fbonsalib. conf. 49.* in antiqua alias conf. i. in nonis, Card. Bellarm. lib. 2. de *Monachis*, c. 38. §. altera solatio est. & § ad tertium dico. Gregor. l. §. verbo orden, tit. 10. p. 4. Menoch. arbitr. casu 455. n. 4. & de presumpt. lib. 2. p. 1. sumpt. 1. o. 37. & conf. 1. 5. n. 9. & conf. 3. 5. n. 4. cum seqg. Henr. d. lib. 11. c. 8. §. 11. & lib. 12. c. 5. §. 3. & c. 16. §. 7. Sut. conf. 36. n. 57. Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. q. 1. art. 5. Valent. tom. 3. dis. 6. q. 6. punct. 7. & tom. 4. dis. 10. q. 1. punct. 7. D. Barbo. in rubr. ff. soluto matrim. p. 2. n. 8. 102. & 103. & Basil. Ponc. d. lib. 9. c. 3. Sanchez. d. lib. 2. dis. 14. n. 2. Azor. iustit. moral. p. 2. lib. 5. c. 2. q. 3. Tarin. in *praxi criminis*, p. 5. q. 143. n. 8. Rebello. de obligat. iustitia, p. 2. lib. 2. q. 15. se. 5. Franc. Molin. de *ritu nupt.* lib. 1. compar. 19. n. 12. 3. Cens. commun. contra communes, q. 343. Cabed. de *Valconcellos diuersi iuris argum.* lib. 3. c. 5. Less. de iustit. lib. 2. c. 40. n. 116. & c. 41. n. 69. Nicol. Garc. de *benefic.* p. 7. c. 10. n. 73. Soar. de *legib.* lib. 2. c. 1. 4. n. 3. & 20. noue Ioan. Valer. de *different. inter virrumque forum, verbo dispensatio, differ.* c. 6. n. 4. & me citato in hoc loco, Mar. Cotel. de *donat.* inter *parrem & filium*, tral. prima, dis. 2. p. 3. n. 129. pag. 121. & censuit S. Congreg. Concilij in *Mariscana* 13. *Nomenbris* 16. 27. ex *cautellicet publicam utilitatem respiciente, & Rota in causa Burgen. dissolutionis matrimonij* 17. *Iurij* 1594. coram D. Iusto dixit quod poestemate Papae disoluendi matrimonij rati, non consummati non esse dubitandum, quia hec est communis opinio Canonistarum, prasertim de consensu coniugum, & ex iusta causa. Quamvis contrarium, imo Summum Pontifici, non posse dispensare in matrimonio rato, teneant Couat. de *sponsalib.* p. 2. c. 7. §. 4. n. 13. Matiens. in rubr. tit. 1. gloss. 1. n. 7. lib. 5. noue recop. Gutier. canon. lib. 1. c. 17. a. 1. in fine, Bartholom. de *Ledesma de matrimonio dub.* 6. 4. in fine, Petr. de *Ledesma eodem tract.* q. 67. art. 2. dub. 1. Petr. de Soto, Corduba, Vega, Ludon. Lopez, Aragon. & alij quos refert Nicol. Garc. d. cap. 10. n. 84. & multo plures apud Cened. d. collect. 13. num. 77.

S V M M A R I V M.

1. *Vxoratus non potest transire ad Religionem, nisi ex vi prius voverit castitatem.*
2. *Professio coniugis altero inuene, & suspecto de incontinentia non proficit, sed manente in seculo cum voto castitatis, an valida sit, ostenditur.*
3. *Professio coniugis solemniter facta de licentia spontanea alterius, qui manens in seculo continentiam non promisit, est valida.*
4. *Professus solemniter de licentia spontanea vxori, que manens in seculo continentiam non promisit, ad eius petitionem non potest reuocari iure actionis, sed ex solo iudicis officio.*
5. *Coniux ex his terminis quibus potest a coniuge reuocari an possit propria auctoritate exire, ostenditur.*

C A P. Vxoratus. VIII.

Vxoratus ad Religionem recipi non debet nisi vxor sit ita senex vt nulla suspicio sit transuadit.

De Conuersione Coniugat. Tit. XXXII. 293

secundi ad secundā vota, & publicè in conspectu Ecclesie profiteatur continentiam, & in domo propria cum suis filiis, & familia remaneat; si non est talis, ingrediatur Religionem, sin minus, eiū vir non recipiatur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Imol. Anan. Butt. Hofst. Henric. Anch. Panorm. Vitian. in rationib. 3, iuris Pontificij, pag. 310. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 486. remissiū Calal in amor. & Ximen. in concord. part. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 28. cap. 10. & est post Concil. Lateran. part. 5. cap. 9.

2. Vide dicta ad cap. cion. sis. supr. hoc tit. Vtrū autem valat coniugis professio altero iuuenie, & suspecto de incontinentia non profiteatur, sed manente in Tæculo cum voto castitatem, dubitant Doctores: Angles in floribus Theologic. p. 1. vbi de matrim. q. 1. de essentia lib. illius. diff. 27. art. 3. affirmat non valere; sed verissima sententia est talēm professionem esse validam, quia non est de essentia professionis coniugis professio alterius, sed solum desideratur, ut professio sit licita; tunc quia text. in presenti, & similes non irritant contra factam ita tenuiunt Palod. Syluest. Rofel. Tabien. & Sot. quos refert, & sequitur Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 5. q. 6. 5. Namur sub hoc tit. conf. 14. n. 3. Henric. in summ. lib. 1. c. 8. n. 9. Azor. in fit. moral. p. 1. lib. 11. c. 1. q. 6. vers. si queras, Sanch. de matrim. lib. 7. diff. 3. n. 4. Gutier. eod. tract. c. 9. 5. n. 13.

3. In gloss. Nullatenus, ibi, Ego credo, quod Monachus sit, &c. Notatur ad hoc, quod professio coniugis solemniter facta de licentia spontanea alterius, qui manens in saeculo continentiam non promisit, est valida, sequuntur in presenti, Butt. n. 5. & Abb. etiam num. 5. Syluest. verbo matrimonium. S. q. 13. dicto 4. Henric. in summ. lib. 11. de matrim. c. 1. s. 9. lit. O. Azor. in fit. moral. p. 1. lib. 11. c. 1. q. 6. vers. si queras, Sanch. de matrim. lib. 7. diff. 3. n. 5. Gutier. eod. tract. c. 9. 5. n. 14. In ead. gloss. ibi, Episcopus tamen per officium suum, &c. Notatur ad hoc, quod professio solemniter de licentia spontanea vxoris, quae manens in saeculo continentiam non promisit, ad eius petitionem non potest renocari iure actionis, sed ex solo iudicio officio, cuius est considerare periculum incontinentie coniugis in facculo reliqui, dum id imminere viderit, reuocando professionem, & cum illi restituendo, quia cum professione consensum præstiterit, cessit iuri suo, quod in eum habebat, ac proinde amplius actionem non habet; sequitur in presenti, Joan. Andr. in fine, Butt. n. 5. Abb. n. 6. & Anch. in fine, & Zabar. q. 1. Gregor. l. 11. verbo de suo officio. tit. 7. p. 1. Azor. in fit. moral. p. 1. lib. 11. c. 1. q. 6. vers. si queras, Sanch. de matrim. lib. 7. diff. 3. n. 5. Gutier. eod. tract. c. 9. 5. n. 14. Quare si professio illi aliud matrimonium tunc ineat, erit iritum ratione voti solemnis in illa professione valida emitti, ut clarè desumitur ex hoc text. vbi inbetur huiusmodi professio, vix postea dñcta dimissa, ad Monasterium, à qua ad priorem vxorem renocatus fuerat, redire; ita docent Abb. hic n. 2. Henric. in summ. lib. 11. c. 1. q. 9. Barth. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 5. q. 6. 7. Greg. Angel. Azor. & Sanch. citatis locis. Communis enim tam Theologorum, quam Canonistarum sententia habet professionem coniugis factam de licentia alterius non voulentis castitatem valere, Azor. d. q. 6. Durand. Rice. Maior. Adrian. Sylu. Palac. Rofel. Henric. Vega, & alij. quos refert, & sequitur Barth. à S. Fausto d. lib. 5. q. 6. 6.

4. In gloss. Consentiente vxore, ibi, Lau. dixit quod si scis ius vel ei dicatur, intelligitur vovere, aliis non. Notatur hæc gloss. ad hoc quod si vxor manens in saeculo erat conscientia iuris disponentis virum non posse profiteri, nisi ipsa licentiam concedens vovet castitatem, si lex sit, etiū iuuenis ingrediatur Religionem, non potest vir professio renocari, secus si ipsa huius iuris inicia erat, sequitur Abb. hic n. 4. Greg. l. 11. verbo efta, tit. 7. p. 1. & l. 2. verbo de guardia, tit. 10. p. 4. Henric. d. 6. 9. Barth. à S. Fausto d. lib. 5. q. 7. 2. Syluest. Tabien. Sot. & alij. quos refert, & sequitur Sanch. d. diff. 3. n. 14. vbi dicit Doctores citatos merito loqui de vxore iuris ignara, quia si esset vir, sine esset iuris concilius, siue eo ipso quod vxori licentiam proficiendi concederet, centeretur vovere, ac proinde cessaret renocatio, quod in ipso habeat locum reg. ignorantia de reg. iuris in 6.

SVMMARIUM.

i. Coniugatus faciens professionem uxore conscientem, licet nunquam intrauerit Monasterium, si mortua coniuge cum alia contrabat, non valeat Matrimonium, & Monasterium intrare compellitur.

Barbol. Collect. Tom. I. I.

2. Vxoratus professus à Monasterio renocatus eo quod desideratus sicut aliqua iure reguista, ac coniugi restitutus, tenetur eo coniuge defuncto ad Monasterium redire.
3. Professio coniugis facta de licentia alterius non vovet castitatem, valeat.
4. Vxor manens in saeculo si erat conscientia iuris disponentis virum non posse profiteri, nisi ipsa licentiam concedens vovet castitatem, si lex sit, quamvis iuuenis, ingrediatur Religionem, non potest vir professio renocari, secus si ipsa huius iuris inicia erat.

CAP. Ex parte. j. IX.

Urban. III.

Vxoratus, qui de consensu vxoris habitum sum-
pli, & votum solemnizavit, deinde mansit cum
vxore, quia non vovit, nec ingressa est Religionem,
& erat iuuenis, illa mortua accepit alteram, cogitur
per excommunicationem relinquere eum, & ingredi
Monasterium. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc.
Collect. Zabar. Butt. Joan. Andr. Imol. Anan. Hofst. An-
char. Henric. Panorm. Vitian. in rationib. 3, iuris Pontif.
pag. 310. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 486. re-
missiū Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Ant. Aug.
collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 19. c. 7.

Collige ex text. vxoratum professum à Monasterio
renocatum, eo quod desideratus sicut aliqua iure requi-
sta, ac coniugi restitutum, teneri eo coniuge defuncto
ad Monasterium redire, ut per Gregor. l. 12. verbo vale-
ti casamento, tit. 7. p. 1. Syluest. verbo diuortium, q. 17.
dict. 3. Angel. in floribus Theologic. p. 1. vbi de matrim. q. 1.
de essentia lib. 11. de matrim. c. 1. s. 9. lit. O. Azor. in fit. moral.
p. 1. lib. 11. c. 1. q. 6. vers. si queras, Sanch. de matrim. lib. 7.
diff. 3. n. 4. Gutier. eod. tract. c. 9. 5. n. 14. Quare si professio illi aliud matrimonium tunc ineat, erit
iritum ratione voti solemnis in illa professione valida
emitti, ut clarè desumitur ex hoc text. vbi inbetur huiusmodi
professum, vix postea dñcta dimissa, ad Monasterium, à qua ad priorem uxorem renocatus fuerat,
redire; ita docent Abb. hic n. 2. Henric. in summ. lib. 11.
c. 1. q. 9. Barth. à S. Fausto in thesauro Relig. lib. 5. q. 6. 7.
Greg. Angel. Azor. & Sanch. citatis locis. Communis enim
tam Theologorum, quam Canonistarum sententia
habet professionem coniugis factam de licentia alterius
non voulentis castitatem valere, Azor. d. q. 6. Durand.
Rice. Maior. Adrian. Sylu. Palac. Rofel. Henric. Vega,
& alij. quos refert, & sequitur Barth. à S. Fausto d. lib. 5. q. 6. 6.

S V M M A R I V M.

- 1 Professus Religionem uxore viuente, & dissimilante, ea mortua ad faculum redire non potest, & n. 2.
3 Declaratur text. in presenti.

C A P. Consuluit. X.

Clem. III.

1 Professus Religionem uxore viuente & dissimilante, ea mortua non potest aliam ducere, & si ducit, debet relinquere illam, & ingredi suum Monasterium, quia non est vxor, & professio tener. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anch. Host. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 311. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 486. remissione Ximen. in concord. p. 2. referunt ab Ant. Aug. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 19. c. 2.

2 Hanc eandem conclusum ex hoc text. desunt, Brund. de sponsalib. concl. 50. n. 9. Sylvest. verbo matrim. 8. q. 12. dicit. 4. & 5. & verbo diuinitum. q. 14. & q. 16. in fine. Azot. in inst. moral. p. 1. lib. 12. c. 1. q. 6. vers. si queratur statim in princip. Ea scilicet ratione, quia ex quo confessus ille renovatus non est altero superflite, eo vita functo efficitur incontinenti omnino valida prior professio, cum ablatum sit obstaculum eius firmitatem aduersum: eo maximè, si tota vita sua spatio coniux in seculo relicto dissimulavit, cum posset reclamare, quo casu, de quo videtur loqui text. in presenti, ratam effici professio, tanquam per illam dissimilatorem, & silentium usque ad mortem videatur confessisse docent Abb. hic num. 2. Zabar. in fine, & But. etiam in fine. Ludovic. Lopez part. 2. in inst. confit. vbi de matrimon. c. 54. col. antepen. Henric. in summa lib. 1. c. 5. num. 10. optimè Nauar. sub hoc tit. confit. 4. num. 4. in 3. antiqu. & cor. 5. num. 4. in nonis, vbi sic ait. Nec obstat d. cap. consuluit, quia disponit de coniugato, qui emitit professio nem sciente uxore, & dissimilante, & ita non contradicente nec expresse consentiente dum vineret, per illam enim dissimilatorem, & taciturnitatem usque ad mortem, illa consequente, videtur confessisse. Et licet hoc ad hunc text. explicatio sit ab omnibus recepta, ei tamen acquiescere non potest Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 34. n. 18. & disp. 35. n. 15. ait enim professionem à principio nullam ratam non offici sola morte coniugis, nisi noua ratificatio accedit, & ideo cum Angel. in summa, verbo matrimonium q. n. 16. videatur approbare intellectum, quem præstat gloss. verbo transiens, & verbo diuindendum, in presenti, dum hunc textum explicat quando adhuc consensus, vel postea ratificata est professio.

S V M M A R I V M.

- 1 Coniux, que continentiam vovit, tenetur reddere debitum coniugi, licet ad tempus voto consenserit.
2 Votum castitatis ab uno coniugum de alterius licentia emissum, non officit iuri concedentis licentiam, quia sic vovens quoniam petere nequeat, ac redere tenetur.
3 Declaratur text. in presenti.
4 Vovens omnimodam castitatem de alterius coniugio licentia, an debitum reddere tenetur, remissione.

V Xot si vovit continentiam perpetuam, & vit non, sed præbuit consensum ad tempus, debente innicere maritali affectione tractare. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anch. Host. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 311. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 487. remissione Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. referunt ab Anton. August. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 19. c. 3.

Si inuenieritis virum ad tempus præbuisse consensum. 2 &c. Ergo secus esset si vxor de licentia viri continentiam vovisset perpetuam, & ideo coniugem, ex cuius licentia alter solus castitatem vovit, non posse debitum petere, tenent, in presenti, gloss. verbo præbuisse, & Butr. n. 3, ac Abb. n. 5. Stunici de voto, q. 3. n. 6. 2. vbi etiam resoluti si s. qui licentiam concessit, debitum petat, alterum peccare mortaliter si reddat, Abulensis ad c. 30. Numer. 9. 8. Sed verius est, huiusmodi votum (nisi alind specificetur) minimè officere inri concedentis licentiam, sed eam intelligendam esse ut vovens coniux se ex parte sua ad continentiam obligat, absque concedentis præiudicio, itavit petere nequeat, at reddere tenetur: ita tenent in c. 1. supr. hoc tit. Innocent. in fine, Joan. Andr. n. 2. Butr. n. 6. Abb. etiam n. 6. Anch. n. 7. Zabar. q. 3. Nauar. in man. c. 12. n. 59. & c. 16. n. 31. Veg. in summa tom. 2. c. 129. casu 77. Anton. Gomez super Bullara Cruciale, class. 1. o. n. 68. Fr. Eman. in summa tom. 1. c. 2. 43. n. 14. & tom. 2. c. 90. num. 5. Rosel. Angel. Tabien. Sylvest. Sot. Philiar. Vgolini. & alij, quos refet, & sequitur Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 36. n. 5. vbi n. 9. vers. ad quartum, explicat cum Abb. hic n. 8. verbum maxime in hoc text. referri ad votum temporale, ut sit sensus virum posse debitum petere, maxime si non vovit continentiam perpetuam, sed temporalem, id est, etiam si matr. vovisset continentiam temporale, cum tempus sit iam elapsum. Quid autem dicendum sit vbi alter coniux expressum 4 concessit licentiam alteri vovendi omnimodam castitatem: vide eundem Sanchez. d. disp. 36. n. 7. An vero coniux, qui de licentia alterius vovit castitatem, tenetur reddere alterius: vide eundem Sanchez. loc. cit. n. 11.

S V M M A R I V M.

- 1 Coniux si altero in scio profiteatur, non potest à Religione recedere, nisi viro reperente, reductus tamen non cogitur altero mortuo redire ad Monasterium, & n. 2.
3 Votum castitatis post matrimonium confirmationem ab altero coniuge absque alterius licentia, est validum, & obligat ad non petendum.
4 Coniux sine licentia professus an possit propria auctoritate Religionem defere altero non reperente, ostenditur.
5 Libellus, ubi continet plura capitula, valet sententia super aliquibus, nec in reliquis censoribus condonare, vel absoluere.

C A P. Placet. XII.

Coniux si altero in scio (quem fort. ad diuturnam absentiam, & aliorum dicta putabat defunctum,) non potest à Religione recedere nisi viro reperente, reductus tamen non cogitur redire ad Monasterium. Colligunt ex Ordin. Viu. in rationali lib. 3.

De Conuersione Coniugat. Tit. XXXII. 295

lib. 3. iuris Pontificij, pag. 312. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 487. remissiæ Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 19. cap. 4.

2. Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumunt Greg. l.7. verbo para guardar, tit. 2. p. 4. Henr. in summ. lib. 12. c. 5. §. 10. lit. E, F, & G. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 13. art. 3. & plura circa materiam huius text. tradit Sanch. de Matrim. lib. 7. disput. 4. & dicam latius in gloss. n. 4.

3. *Estamus tamen fuit obligatorium, &c.*] Notatur ad hoc, quod votum castitatis post matrimonium consummatum emisum ab altero coniuge absque alterius licentia, est validum, & obligat ad non petendum debitum, ut per Butr. hic num. 6. Caiet. 2. 1. q. 38. art. 8. Nauar. in man. cap. 12. n. 60. in fine, Stnic. de voto, q. 4. num. 18. Henr. in summ. lib. 11. cap. 15. §. 8. in fine, Ant. Gom. super Bullam Cruciate, clars. 10. num. 67. Barthol. à Fausto in thesauro Religioforum, lib. 1. q. 288. Sot. Philarch. Aragon. Angel. Sylvest. & alios, quos refert, & sequitur Sanch. de Matrim. lib. 9. disput. 3. 5. n. 23. & n. 26. resoluti huiusmodi votum esse prorius irritum quoad non reddendum debitum, & num. 29. asserit non solum votum hoc obligare ad non petendum, sed etiam ad non inveniendum aliud matrimonium, & n. 30. quod obligat etiam id votum ad abstinentiam à quibus actu venereo extra matrimonium. Quicquid alterum coniugum post matrimonium consummatum posse sine alterius licentia castitatem venere, teneant S. Thom. in 4. disput. 32. quæst. vnic. art. 4. Palad. in 4. disput. 3. quæst. 1. art. 5. Petr. Sot. lect. 10. de matrim. §. ultim. Barthol. de Ledefma de matrim. disput. 7. 1. S. verbo votum, n. 27. Arnil. verbo debitum, num. 19. & alij.

4. In gloss. *In eius potestate, ibi, & sic auctoritate propria exire non poterat.* Notatur ad hoc, quod coniux sine licentia professus non potest propria auctoritate Religionem deserere altero non repetente, ut per Butr. hic n. 11. Abb. n. 3. Nauar. sub hoc tit. cors. 3. n. 3. & in antiqu. & conf. 6. n. 3. & 4. in nouis, Veg. in summ. tom. 2. cap. 34. causa 104. Sanch. d. lib. 7. disput. 3. 4. n. 14. vbi num. 15. contrarium sibi persuadere aferit, eo quod nullius valoris fuerit votum illud Religionis, vide apud eum, & num. 16. contra Doctores proxime citatos resoluti coniuge, sine cuius licentia professio facta est, consensum præstante illi professioni, licetum esse professo in foro conscientia exire, non obstante consensu mauentis in seculo, & posse hunc ab illo repeiri.

5. In gloss. *Tenir, ibi, dic quod sententia, &c.* Notatur hoc, quod vbi plures res insimil petuntur, vel libellus continet plura capitula, valet sententia super aliquibus, nec in reliquo censetur index condemnare, vel absoluere, quia tot censentur petitiones, quod sunt capitula petita, argum. *I. scire, ff. de verbis obligar. I. etiam 30. §. 1. vbi gloss. vlt. ff. de misericord. Ant. Gom. tom. 2. var. 1. 1. n. 16. Vant. de null. tit. ex defectu processus, n. 100. vlt. secus.*

CAP. Ad Apostolicam. XIII.

Innoc. III.

Coniux non potest fieri Religiosus sine altero, vel si sit sine suspicione incontinentia, & voneat. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Iwan. Andr. Imol. Anan. Host. Henric. Butr. Anch. Panorm. Vivian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 312. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 487. remissiæ

Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. sub tit. de Regular. o. 2.

Vide quæ dixi ad cap. cum sis; 4. super hoc tit. qui concordat cum hoc tit.

S V M M A R I V M.

1. *Sponsalia de præsenti dissoluuntur per Religionis professionem, non per propositum castitatis seruanda in seculo.*
2. *Causa solium impulsuia, & inducta voti si esset, ea cessante cessat adhuc obligatio voti, quamvis in hoc casu facilior sit causa dispensandi.*
3. *Dispensaciones, ac ceteras gratias vitiat omnis expressio falsi, etiam si causa falsi expressa sit impulsuia.*
4. *Professio vita eremitice non dirimit matrimonium ratum.*
5. *Matrimonium ratum non dissoluuntur per suscepctionem sacrorum Ordinum.*

C A P. Ex parte. ij. XIV.

Sponsalia de præsenti dissoluuntur solium per professionem in Religione, & non perpetua continentia votum in seculo, alter non soluntur, etiam si alter coniugum fiat, vel sit hereticus, & nolit remanere cum altero sine contumelia Creatoris, nisi forte fecus sit ex revelatione diuina, ut accidit in quisib. dam Sanctis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Iwan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Henric. Anch. Panorm. Vivian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 312. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 487. remissiæ Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 15. c. 1.

Quare non falsa sit causa, &c.] Notatur ad hoc, quod si causa solium impulsuia & inducta voti esset, ea cessante cessat adhuc obligatio voti, quamvis in hoc casu facilior sit causa dispensandi, ut per Tiraquel. in tract. Cessante causa, part. 1. num. 2. 50. & limit. 1. num. 1. Say. in claus. Regia, lib. 6. cap. 8. num. 1. 4. Azor. infirmit. moral. part. 1. lib. 1. cap. 5. quæst. 1. 3. Et notatur ad hoc quod regula cap. cum cessante, de appellat. non procedit in spiritualibus, ut per Tiraquel. d. tract. Cessante causa limit. 39.

In gloss. *Falsa.* Notatur ad hoc, quod dispensatio solius causa finalis falsa expressione vitiatur, nimirum quando Princeps ex falsitate non expressa gratiam minime concessisset, secus quando concessisset, etiam multo maiori difficultate, ut per Conarr. lib. 1. var. c. 5. n. 5. vers. falsitas, Henr. lib. 2. 2. c. 3. §. 7. Dec. Parif. Sylvest. Loazes, & alios, quos refert, & sequitur Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 21. num. 32. Verum magis recepta est sententia, que tenet omnem expressionem falsi vitiare dispensationes, ac ceteras gratias, etiam si causa falsi expressa sit impulsuia, quia nimirum ea non leuiter mouet Princeps ad gratiam concedendam, quamvis ex non narrata concessisset: ut docet Nauar. in man. cap. 2. 2. num. 8. 6. vers. quinto, & in Extraag. de datis, & promiss. notab. 32. n. 48. corol. 4. vers. nec obstat resolutio, & sub tit. de constitut. cons. 1. q. 19. n. 50. in viragine edit. & sub tit. de rescript. cons. 1. n. 5. Gutier. canon. lib. 2. c. 1. 5. n. 4. 1. cum seqq. & n. 100. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 46. art. 6. Valaf. cons. 60. n. 5.

In gloss. *Propositum castitatis, ibi, de vita Eremitica* dicitur quidam quod soluit sponsalia de præsenti, &c. Notatur hæc glo. in ultima opinione ad hoc quod pro-

B B 4 fessione

BBOSA
Ius Can

203
CIVI
18

cessione vita Eremitica non dirimirur matrimonium ratum, ut per Henr. in sum. lib. 11. cap. 7. §. 7. Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 18. n. 5. Gutier. eod. tract. cap. 54. num. 3.

¶ In ead. gloss. ibi, *Sicut nec dissoluntur si vir fieret Clericus.* Notatur ad hoc, quod matrimonium ratum non dissoluitur per susceptionem sacerdotum Ordinum, ut per gloss. verbo *sacri*, in cap. 1. de voto, lib. 6. Conar. de sponsal. p. 1. c. 7. §. 3. num. 9. Sot. de iustit. lib. 7. q. 5. art. 3. vers. ex his sequitur, & in 4. disp. 27. q. 1. art. 4. vers. p. 2. contra, contra D. Barbol. in rubr. ff. soluto matrim. p. 2. n. 87. Gutier. lib. 1. canon. c. 17. n. 20. & cap. 1. §. n. 17. Matienzo. ad rub. tit. 1. gloss. 1. n. 72. lib. 5. noua recop. Mozz. de contrab. tit. de matrim. §. §. n. 5. in fine. Petr. Magdalen. de numero testium in testim. regis. p. 3. cap. 3. num. 26. ad med.

S V M M A R I V M.

- 1 *Maritus factus Monachus à coniuge adultera reuocari non potest.*
- 2 *Coniugi innocentis licitum est iniuto adulterio ad Religionem transire, quando vel precessit sententia, vel adulterium est notoriū.*
- 3 *Coniugi innocentis licitum est ad Ordines sacros transire iniuta vxore adulteria in iis casibus, quibus ei est integrum profiteri.*

C A P. Constitutus. X V.

¶ **M**aris si fiat professus vxore adulterante, adultera non potest eum reuocare, & debet relinquere adulterum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. But. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Henric. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 313. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 488. remissiū Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 1. §. cap. 2.

2 Collige ex text. innocentis coniugi licitum esse iniuto adulterio ad Religionem transire, ut per Sanch. de matrim. lib. 19. disp. 1. a princip. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 327. Ft. Basil. Pont. de impedimentis matrimonij. c. 30. §. 2. vers. tertio. Vtrum autem ad id desiderentem sententia diuotij, an potius sufficiat adulterium esse notoriū, quæstio est dubia, in qua triplicem sententiam refert Sanch. d. disp. 11. num. 7. 8. & 9. & tandem n. 10. resoluti tunc licere innocentis ad Religionem transire adultero iniuto, quando vel precessit sententia diuotij, vel ea non expectata adulterio ita notoriū est, ut possit innocens propria autoritate deserere consortium, & habitationem adulteri absque metu restitutionis.

3 In gloss. *Ad gradum Sacerdotij*, ibi, *quod bene fieri potuerit, &c.* Ex hac glossa communiter colligitur licere viro innocentis ad Ordines sacros transire iniuta adultera vxore, in iis casibus in quibus ei est integrum profiteri, quia ius coningale æque obstat ingressui Religionis, ac susceptioni Ordinum; cum ergo adulteria omni iure coningali destituantur, a quæ licet viro ipsa iniuta transire ad Ordines, ut ad Religionem, quare ita docent in presenti, Innoc. num. viii. super verb. gradum. But. n. 4. & Abb. n. 5. Nauar. sub hoc tit. conf. 4. in fine. & sub tit. de sponsalib. conf. 23. n. 6. in antiqu. alias sub hoc tit. conf. 10. n. 1. & conf. 12. n. 3. & conf. 14. n. 3. in nonis. Ant. Gom. in Bullam Cruciate, claus. 10. num. 69. Henr. in sum. lib. 11. c. 8. §. 1. in initio. & c. 17. ad fin. & lib. 12. c. 6. §. 10. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 23. n. 2.

in fin. D. Barbol. in rubr. ff. soluto matrim. p. 1. n. 2. 5. Azor. iñstit. moral. p. 1. lib. 13. c. 14. q. 1. 3. D. Anton. Viñet. Gabr. Petr. de Ledesma. Philiarch. Emman. Sà. Vega. & alii plures, quos refert, & sequitur Sanch. d. disp. 11. n. 16. vbi n. 10. respondet in hoc text. quatenus habet conscientiam remordiisse virum vxoris adulterie absque eius licentia initiatum, fuisse vanum scrupulam, & ineptum, poterat enim absque illo scrupulo ad Ordines promoveri ob vxoris adulterium. Quamvis id non licere teneant Brunel. de sponsalib. concil. 30. declar. 7. n. 11. Gaff. in auricis deci. p. 2. lib. 1. c. 12. n. 6. 4. & Gutier. canon. lib. 1. c. 2. §. 1. n. 13.

S V M M A R I V M.

- 1 *Coniux absque licentia, vel cum minus legitima alterius, professus non potest reuocari a coniuge postmodum fornicanti, si ipse professus innocens sit, & num. 2.*
- 2 *Professio dolo graui extorta de licentia alterius coniugis, non habet vim voti simplicis. sed solus castitatis quoad abstinentiam a debiti petitione.*
- 3 *Licentia coniugis ut alter profiteretur quando fuit graui dolo extorta, potest coniux manens in seculo reuocare professionem.*
- 4 *Coniux professus absque legitima causa, & innocent, an integrum sit a Monasterio exire, quando iam constat alterum in adulterium lapsum esse, ostenditur.*
- 5 *Coniux professus absque legitima causa, & innocent, an integrum sit a Monasterio exire, quando iam constat alterum in adulterium lapsum esse, ostenditur.*
- 6 *Coniux innocens, qui ob adulterium alterius dierit, & iam mutato statu factus Religiosus professus fornicatus est, minimè potest a Monasterio extraheri propter fornicationem.*

C A P. Veniens. X VI.

¶ **V**xor, qui precibus, vel dolo decepta confitit i maritum profiteri, & ipsa deinde fornicatur, si post fornicationem petat virum, non est audienda, maximè quia non repetit ante fornicationem. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. But. Host. Anch. Henric. Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 313. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 488. remissiū Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 15. c. 3.

Hanc cædem concl. ex hoc text. desumunt Barth. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 5. q. 89. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 39. num. 1. vbi etiam resoluti coniugem relatum in seculo, cuius adulterium occultum est professio, posse in foro conscientia ea reuocare vti.

In gloss. *Captio* afferuit, ibi, *quod licet dolus inter- 3 nent, &c.* Ex his verbis colligunt in presenti, Abb. n. 1. notab. 2. Anch. num. 2. notab. 3. & Zabar. paulo post princip. oppos. 3. professio de licentia dolo graui extorta alterius coniugis validam fuisse, eo quod dolus in his spiritualibus non noceat. Sed Sanch. d. lib. 7. disp. 33. num. 10. credit nec vim voti simplicis Religionis eam professionem habere, sed solus castitatis quoad abstinentiam a debiti petitione, & ab alio matrimonio, quamvis si iniretur, validum esset, vide apud eum.

In ead. gloss. ibi, *Alias si continuisset, non praediti- 4 ficeri*, &c. Tener hanc glossa ideo mulierem in calu huius text. andicandam fore, nisi adulterium admisisset, quod non emiserit votum continentia, nec promiserit Religionem ingredi, quod etiam teneat in pra- sente.

De Conuersione Coniugat. Tit. XXXII. 297

sentis, Host. n. 5. & Butr. n. 6. Sed eos bene reprobant Abb. n. 5, dicens ideo audienciam non fore ipsi denegandam si coniunisset, quod sponte non consenserit, sed dolo. Vnde recte colligitur, quando licentia fuit graui dolo extorta, possit coniugem manentem in seculo renocare professum, ut post Joan. Andr. Cadd. Archid. Azor. Petr. de Ledesma, & alios plures, resoluit Sanch. d. disp. 35. n. 9.

4 In gloss. Sponte, ibi, *Dicas quod monasterium eo iniurio profecto exciperet, & eum defendere, &c.* Ergo coniugi profecto abque legitima licentia, & innocentia integrum non est à Monasterio exire, quando iam constat alterum in adulterium lapsum esse, sequuntur Joan. Andr. n. 5. Butr. n. 7. Innoc. num. vnic. super verbo continuit, Zabar. num. vnic. q. 2. Abb. n. 5. Host. n. 5. & Anchar. n. 5. Brunel. de sponf. concl. 3. declar. 8. n. 12. vers. quartus casus. Sed eadem in gloss. paulo post in vers. sed quid si exireat, ait virum è Monasterio exirentem, & nolentem excipere posse vxori condonare adulterii iniuriam, ac illam admittere, non obstante Monasterij contradictione; ac proinde eam contradictionis argunt Butr. hic n. 6. Zabar. q. 2. & Abb. n. 6. Denique Sanch. d. lib. 7. disp. 36. n. 3. existimat meritò hanc glossam recantentem palinodiam censuisse licere exitum illi profecto, non obstante sui Monasterij contradictione, ac posse condonata adulterii iniuria vxorem fibi reconciliare, ex fundamentis per eum relatis, ibi videtur licet.

5 In ead. gloss. ibi, *Sed quid si vir fornicetur in Monasterio, &c.* Notatur ad hoc, quod si coniux innocens, qui ob adulterium alterius diuerit, & iam mutato statu factus Religiosus professus, vel sacro Ordine iniciatus, fornicatus est, minimè potest à Monasterio extrahi propter fornicationem, quia in acquisitione Monasterio non perditur ob Monachi delictum; sequuntur in pref. Innoc. num. vnic. super verbo continuit, Host. num. 6. Butr. num. 5. Joan. Andr. etiam num. 5. Zabar. q. 4. Abb. num. 7. Anchar. num. 5. quos refert, & sequitur Sanch. de mar. lib. 10. disp. 9. n. 34. vbi etiam resoluti sunt tunc solùm teneri redire ad vxorem si sententia diuotij non praeceperat, & dum fornicator est nouitius, vel in solis minoribus Ordinibus constitutus, vel solo simplici castitatis vota ligatus.

SVMMARIVM.

- 1 Vxor maritum professum repeteret non obstante licentia profendi ab ea metu extorta, & num. 2.
- 2 Coniux professus de alterius licentia metu graui extorta non cogitur redire ad Religionem post mortem coniugis renocantis.
- 3 Coniux de licentia vxoris metu extorta professus potest propria auctoritate Religionem deserere altero non repetente.

CAP. Accedens. XVII.

1 Vxor potest maritum professum repeteret, quando professus fuit de eius licentia metu graui extorta. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Henric. Anch. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. n. r. Pontif. pag. 14. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 488. remissiu. Ximen. in concordant. p. 1.

2 Hanc eandem conclusio ex hoc text. desumpta, Host.

in fine, Joan. Andr. Butr. & Abb. etiam in fine, Zabar. num. vnic. opposit. 2. in presenti, quorum aliqui, videbunt, Host. Butr. & Joan. Andr. licet dicant praecepit ponderari in hoc text. vxorem iuuenem nullum votum emisisse, ut sic professio viri non valuerit, ac vxori concedatur repetitio? Abb. tamen, & Zabar. melius docent non ponderari vxorem non voulisse, sed licentiam fuisse metu extortam; ideo dictam concl. ex text. desumptam firmant Petr. de Ledesma de matrim. q. 6. art. 4. dub. 1. concl. vlt. Azor. inst. moral. p. lib. 1. 2. c. 1. q. 6. noue Barth. à S. Fausto in thesauro Religiosorum. lib. 5. q. 38. Rosel. Angel. Sylvest. Turrecr. Greg. Lopez. Durand. Ludou Lopez, & alij, quos refert, & sequitur Sanch. de mar. lib. 7. disp. 35. n. 1. vbi n. 4. resolunt hunc coniugem non esse cogendum redire ad Religionem post mortem coniugis renocantis, n. 5. patiter decidit hunc exeamen propria auctoritate à Religione non peccare.

Cum idem vir ad sacramentum rediens, &c.] Ergo coniux de licentia vxoris metu extorta professus potest propria auctoritate Religionem deserere altero non repetente, de quo vide Sanch. d. lib. 7. disp. 34. n. 15.

SVMMARIVM.

- 1 Vxor professi, que dedit viro licentiam profendi, non compelliur ingredi Religionem, si continentis est, & non suspecta.
- 2 Coniux manens in seculo cum continentia voto, si id non seruet post viri professionem, sed incontinenter viuat, cogenda erit ingredi monasterium.
- 3 Vxor professi, que dedit viro licentiam profendi, compelli debet in monasterium intrare, quando est iuuenis, aut suspecta de incontinentia.

CAP. Significavit. XVIII.

M Vlier qua dat licentiam marito profendi, & ipsa non est suspecta in seculo, & voviit perpetuam continentiam, non est cogenda intrare monasterium, quod illi non fuit expressum, & si fuisse expressum, non consenseret. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Henric. Anch. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 314. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 488. remissiu. Ximen. in concordant. p. 1.

Et talis eratis, de qua suspicio, &c.] Ergo à contrario sensu coniux manens in seculo, cum continentia voto, si id non seruet post viri professionem, sed incontinenter viuat, cogenda erit ingredi Monasterium, sic Host. in cap. placet, num. 2. supr. hoc sit. vbi etiam Zabar. 2. q. 2. Joan. Andr. num. 1. & Butr. num. 7. Sanch. de mar. lib. 7. disp. 32. num. 12. vbi etiam dicit, quod cum text. in presenti, loquatur de ingressu, & de professione subtaceat, non cogenda est profecti, sed arcenda in monasterio ab incontinentia; deinde idem Sanch. loco citato, dubitat cum Abb. in c. ad Apostolicam, in fine, hoc sit, quid si non incontinenter viuat, sed alii vitiis vaceat, & in eam partem inclinat, ut compelli debeat ad abstinentiam à vitiis, non autem ad Monasterij ingressum, quia principaliter non delinquit in fidem matrimonij, quia in his casibus specialiter spectatur.

Intrare Monasterium compelli non permittas.] Ergo in Monasterium intrare debet compelli, quando est iuuenis, aut suspecta de incontinentia, ne incontinentia periculum incurrat, ad professionem vero, cum de hoc

BIBOSA
Ius Can.

203
CIVI
18

298 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

hoc text. nifil dicat, cogendam non esse videtur, quia ultra proprium votum nemo profiteri est cogendus, cap. integritas 32. q. 2. & ideo ita docent in presenti Innoc. mun. vnic. paulo post princ. & Butr. n. 4. noue Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 5. q. 6. 3. Nau. sub hoc tit. conf. 5. n. 4. in antiqua alias conf. 14. n. 4. vbi limitat nisi votum emiserit Religionis, tunc enim ait tenetis ad Religionem, & cogendum esse profiteri. Verum Sanch. d. lib. 7. disp. 5. 3. n. 2. 7. habito pro certo vxorem votum Religionis emitentem, cogendam esse Religionem profiteri; quod illam, quae voulit fidem continentiam dando marito licentiam profundi, ita distinguit. Si vxor erat iuris per tenis professio nem ipsius, ut vir legitime profi eatur, ignare non cogetur profiteri, sed includetur in Monasterium, quo à vagationibus areccatur, & ceteris incontinentia perculum, quia est res dura rem tam ardorem iniungere ei, quia nec expresse, nec tacite eam promisit, nec mirum si compellatur, ut si intea Monasterium inclusa, quia venit accessoriis ad obseruantiam castitatis, quam promisit, nec compellitum ingredi, ut stet ibi quasi in carcere, sed, ut honestam vitam ducat. Si vero eius iuris conscientia erat, cogetur profiteri ex cap. qui uxorem, 33. q. 5. qui sciens id desiderari ad legitimum viri ingressum, assensum illi praebere videtur se ad illud obligare, quam quidem distinctionem habere locum pro foro externo in his, quos iuris ignorantia excusat, ut sunt mulier, minor, & miles, refert idem Sanch. loco proxime citato, feens dicens quando non excusat, quia tunc coniux iuris ignara cogetur etiam profiteri.

S V M M A R I V M.

- 1 Adultera quam maritus reconciliare non vult ad agendum penitentiam in aliquo claustru collocari debet.
- 2 Declaratio text. in presenti, & n. 3.
- 3 Sententia diuinitatis, si coniux innocens monitus vult adulterio sibi reconciliare, prout adulterio statum mutare profiendo, & semel iam professus renocari non possum.
- 4 Femina pro adulterio in Monasterium detinatur ad perpetuam penitentiam ibidem peragendam.
- 5 Sententia iudicis desideratur, ut licita sit habitatio nis separatio.
- 6 Viro innocentem integrum est intra biennium à reclusione uxoris adultere in Monasterium eam sibi reconciliare, nec illam prout ante id tempus transaliam, in viri prae iudicium professionem emittere.

C A P. Gaudemus. XIX.

Gregor. IX.

- 1 Vxores quae damnatae sunt de adulterio, & conuerte, si mariti commoniti ab Episcopo nolunt eas recipere, sunt collocandas in claustris cū Religiosis foeminae, ut ibi perpetuam penitentiam agant. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Holt. Henric. Anch. Panorm. Vivian. in ratione lib. 3. iuris Pontif. pag. 314. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 489. remissione Ximen. in concord. p. 1.
- 2 A te diligenter commoniti.] Ergo non semel tantum debet coniux innocentem admoneri, sed sacerdotem, verè enim tunc poterit dici esse innocentem in mora, & contra

rationis limites denegare reconciliationem, & ingressum in Religionem, ut per Ioan. Andr. n. 3. in presenti. Zabar. mun. vnic. q. 1. & Anch. n. 2. quos referit, & sequitur Sanch. de marit. lib. 10. disp. 10. n. 16. post princ. vers. item non semel, ubi etiam in vers. quod si, censet numerum monitionum arbitrio prudentis remittendum, ut iuxta delicti qualitatem, & conditio nem personarum arbitretur, quando innocens com monitus dicatur esse in mora.

Eas conversas nolueris recipere.] Ergo procedit, quando coniux adulteri est emendatus, non enim potest tribui innocentis culpa, aut more si adulterum coningem in delicto persistentem minimè admittat, ut docet Sanch. d. n. 16. vers. intellige tamen.

In claustris cum Religiosis, &c.] Allegari solet text. 4 hic ad hoc, quod si late diuinitatis sententia innocens monitus nolit adulterum sibi reconciliare, potest adulterum mutare profiendo, & semel iam professus renocari non poterit, ut docent in presenti, Holt. n. 3. Ioan. Andr. n. 3. Butr. in fine, Anch. n. 2. Zabar. mun. vnic. q. 1. Fr. Basil. Ponc. de impedim. marit. c. 30. §. 2. 2. vers. si veri, Sanch. d. n. 16. statim in princ. vbi in fin. resolut in hoc calu integrum etiam esse coniungi adulterio ad Ordines transire, votumque castitatis simplex emittere, nec Ordinibus assumptis, aut voto emisso posse illum ab innocentem renocari, adiurit tamen cum Abb. hic text. in presenti, non probare supradictum unum notabile ad quod solet allegari, ut manifeste patet, quia non includit mulier in eo enentu in Monasterium, ut profiteatur, sed ne incontinenter vinat.

Vi perperuam penitentiam ibi agant.] Notatur ad hoc quod foemina pro adulterio in Monasterio detinatur ad perpetuam penitentiam ibidem peragendam, ut per Tiraq. ad l. 1. 3. connub. gloss. l. n. 12. 2. Menoch. de arbit. c. 41. n. 6. 1. vers. præterea foemina, Farin. in praxi crimin. p. 5. q. 1. 40. n. 2. 4.

In gloss. Cederunt, ibi, & sunt condemnatae per sententiam, &c. Ergo desideratur sententia iudicis, ut licita sit habitationis separatio, ut per Card. Bellarm. lib. de marit. c. 14. §. secundum eft. Iacob. de Graff. in aurei decis. p. 2. lib. 1. c. 12. n. 66. in fine, & n. 73. casu 2. Sanch. d. lib. 10. disp. 13. n. 1. ubi nam se q. alias opinione re fert, & tribus conclusionibus questionem dirimit.

In gloss. In claustris, ibi, tamen intra biennium post tempore eam recipere si vult, &c. Hoc gloss. per auth. sed hodie, C. ad legem Iuliam, de adulterio tenet viro innocentem integrum esse intra biennium à reclusione uxoris adulteria in Monasterium eam sibi reconciliare, nec illam posse ante id tempus transactum in vii praedictum professionem emittere, quod si emitat, posse a viro renocari, ita faciendum esse docent in presenti, Holt. n. 3. Ioan. Andr. etiam n. 3. Butr. in fin. Anch. n. 2. & Card. mun. vnic. q. 1. Sanch. d. lib. 10. disp. 10. n. 8. Tiraq. l. 9. connub. gloss. 1. p. 9. mun. 90. D. Batbos. in l. 2. ff. soluto marit. p. 1. mun. 154. Fr. Emmann. quæst. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. & procedere etiam lata sententia inclusionis à indice seculari, dicit Nauar. sub tit. de Regular. conf. 38. n. 1. alias sub tit. de diuinit. conf. 4. n. 1. in nouis, quem approbat Sanch. d. loc. dicens ibi in fine dicta auth. decisioni standam esse, ac proinde non corrigi per ius Canonicum, antiquum in causa illius auth. transacto eo biennio, quo noluit etiam vir reconciliare posse uxorem profiteri, ac professio nis facta non posse renocari à viro, sed sibi imputare debet seram reconciliationem, quod intelligi si eo tempore biennii sit iam vxor emendata, non enim debet viro imputari si eo spatio renuat fieri reconciliationem, nec in more esse dicetur, si vxor in adulterio persistat, cum indignum sit eam tunc admittere; adiuritque si vxor nondum professa sit, transactio

De Conuersione Coniugat. Tit. XXXII. 299

transacto quoemque temporis spatio, posse à viro reconciliari, quoniam id biennum est solum præscriputum, ut postea liceat vxori profiteri, nec à viro non iam profesa repeti possit; quare dum professa non est, sed res integra, ius reconciliandi non denegatur viro.

S V M M A R I V M.

1 *Coniuges sibi se adiuntem absoluunt continentiam promittendo, & iterque, vel alter eorum, Religionem profiteri, alter alterum repete non potest.*

2 *Votum calore iracundie emissum non obligat.*

3 *Iracundie calor, quo contractus infinguntur, talis esse debet ut ab ira consensus penitus alteretur.*

4 *Iracundia calore non dicitur facere qui id facit quod homines integri iudicij facere solent.*

5 *Tutes quando sunt varij, vel contrarij in aliquibus accidentalibus, & accessoriis, non ex eo arguitur dolus, vel falsitas.*

C A P. Dudum. XX.

COniages si se inuicem absoluunt, & permittunt continentiam, & alter eorum Religionem profiteri, non potest alter repete, immo compelli debet vitam mutare nisi sit senex. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Colle& Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hof. Butt. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 315. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 489. remissiu& Ximen. in concordant. part. 1.

2 In gloss. *Calore iracundie.* Notatur ad hoc, quod votum calore iracundie emissum non obligat, ut per Duen. reg. 292. l. 2. Tiraq. de pœn. tempor. causa 1. n. 27. & de pia causa pœn. 108. Ioseph. Ludou. P. reg. decif. 9. 3. n. 9. Nau. comm. 2. de Regul. n. 67. vers. addo 13. Azor. in fit. moral. p. 1. lib. 11. c. 1. 5. q. 5. & lib. 12. c. 5. q. 8. Farin. in præt. crimin. p. 3. q. 9. 1. n. 22. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. comp. 30. n. 4. vbi num. 5. q. 9. multa percurrit, quæ iracundia calore facta rata non sunt: quia quod calore iracundia factum est, nullius roboris, & momenti reputatur, & pto infecto habetur, l. quicquid calore, ff. de reg. iur. l. 3. ff. de diuort. Tiraq. d. causa 1. n. 24. Duen. reg. 29. 2. in princ. Bernard. reg. 6. 5. in princ. Farin. d. 9. 1. n. 18. & 19. & quandoque prodebat in delicitis, vt at Clat. in præt. verbo iniuria, vers. quaro quia, dummodo tamen iracundia pronueni ex iusta causa, quia si ex iniusta, tunc in nihil reus excusat. Clat. s. finq. 6. vers. est etiam ira, Farin. d. q. 9. 1. n. 3. & 39. Calor autem iracundia dicitur pronuenire ex iusta causa, veluti quando maritus occidit uxorem in adulterio repertam, vel pater filiam, & adulterum similiter in adulterio deprehensos, ut per Carter. in præt. crimin. tit. de homicid. s. obit. 10. excusatur pater, vel quando quis provocatus fuerit ab aliquo verbis, vel factis, ex Farin. d. q. 1. n. 6. & 7. Sed ex iniusta causa dicuntur pronuenire, veluti si irascatur quis dando operam rei illicitæ, puto ludendo, vel ex amissione in ludo, Carter vbi supra, s. septimo excusat calor iracundia. Calor autem iracundia, quo contractus infinguntur, talis esse debet, ut ab ira consensus penitus alteretur, ac si quis suis sit, sed ira motu sic concitatus, ut quid aga ferre non percipiat, ut docent Dec. Cagnol. & Mayn. in l. quod calore, ff. de regul. iur. Menchag. de success. creat. lib. 1. s. 10. n. 6. 16. Socin. iun. con-

sil. 36. n. 10. lib. 2. Alciat. resp. 477. num. 5. Menoch. cons. 5. 44. n. 5. & 6. & cons. 9. 56. n. 41. & 42. Franc. Molin. d. comp. 30. n. 18. vbi n. 26. tenet iracundie calore non dici facere, qui id facit quod homines integri iudicij facere solent, nam iracundia secundum S. Th. 1. 2. q. 157. art. 1. est excusus ira, & secundum Arist. lib. 1. de anima, est accensio sanguinis circa cor, & secundum Hug. lib. 2. de Sacram. est irrationabilis perturbatio mentis, & hoc erit quando pronenit ex iniusta causa.

in gloss. *Substantia veritatis.* ibi, & est argumentum pro testibus, &c.] Notatur ad hoc quod quando testes sunt varij, vel contrarij in aliquibus accidentibus, & accessoriis, non ex eo arguitur dolus, vel falsitas, ut per Menoch. de presumpt. lib. 5. pref. 23. n. 16.

S V M M A R I V M.

- 1 *Vxor potest liberè Religionem inuare ob fornicationem spiritualem mariti post sententiam diuortij quoad thorum latam.*
- 2 *Catholicus recedens a coniuge heretico, iudicio Ecclesiæ potest ab illo liberè diuertire, sicut posset adulterio carnali ab altero perpetrato.*
- 3 *Matrimonium proper infidelitatem unius dissoluitur quoad thorum.*
- 4 *Heretico coniuge iam Ecclesiæ sententia damnato, an integrum sit viro Catholicus ad Ordines transire, ostenditur.*
- 5 *Catholicus propria auctoritate recedens, tenetur redire ad hereticum coniugem iam emendatum, diuertens vero premiso Ecclesiæ iudicio ad id non obligatur se velit Religionem ingredi, sicut se velit in faculo manere.*
- 6 *Coniux innocens non tenetur adulterorum emendatam reconciliare.*

C A P. Mulier. XXI. & vlt.

Maritus fidelis si fiat infidelis, & per sententiam iudicis fuit factum diuortium proper fornicationem spiritualem quoad thorum, mulier, quæ remansit, sicut fidelis potest fieri professa iuncto viro, qui iam fuit reuersus ad fidem. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Colle& Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butt. Hof. Anch. Henric. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 315. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 489. remissiu& Ximen. in concordant. p. 1. & 2.

Propter quam ab eo fuerat iudicio Ecclesiæ separata.] Notatur ad hoc quod Catholicus recedens a coniuge heretico iudicio Ecclesiæ, potest ab illo liberè diuertire, sicut posset adulterio carnali ab altero perpetrato, ut per Conar. de sponsal. p. 2. c. 7. s. 5. n. 5. Matiens. in rubr. tit. 1. gloss. 1. n. 8. & lib. 1. nona recip. D. Barbos. in rubr. ff. soluo matrim. p. 2. n. 20. Sanch. de matrim. lib. 1. o. disp. 1. 5. n. 19. vbi n. 20. quæris quando dicatur Catholicus separatus ab heretico auctoritate, ac iudicio Ecclesiæ, itay illum, etiam pœnitentia duetus ad Ecclesiæ gremium redat, minimè teneatur admittere, & an scilicet ad id specialis sententia diuortij desideretur.

Notatur etiam ad hoc quod matrimonium proper infidelitatem unius dissoluitur quoad thorum, ut per Conar. d. num. 5. Henric. in summ. lib. 11. cap. 8. & 12. litera T. & c. 17. s. 6. litera T. D. Barbos. d. p. 2. n. 19. Surd de alimento, tit. 7. q. 2. 1. num. 2. Fr. Ludou. Beja respons. casuum conscientie, p. 4. casu 10. Valafc. consil. 9. 2. n. 1. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 76. num. 5. & lib. 1. o. disp. 1. 6. num. 3. & plures alios, quos refert Cet. ad Decretal. collect. 169. num. 1. Ant. Ricciul. de

BIBOSA
Ius Can.

205
CVI
15

ture personarum extra gyrum Ecclesie existent. lib. 2.
c. 2. n. 50. & certum esse hæretim vnius coniugis can-
sam prebente diuinito sufficiem, late probat Basil.
Pont. de Sacram. Matrim. lib. 9. c. 22.

Ad Religionem libere connolare.] Vtrum autem hæ-
retico coniuge iam Ecclesie sententia damnato inte-
grum sit viro Catholicu ad Ordines transire? affirmati-
vè respondent Veg. in sum. tom. 1. c. 89. casu 3. D. Bar-
bosa d. p. 2. n. 10. Sanch. & plures ab eo citati d. disp. 15.
n. 21. vbi n. 22. asserit non oportere, vt hæreticus dam-
natus transire ad Religionem, votoque castitatis se-
adstringat in scæculo; quo transitus ad illam liceat Cat-
holicu, quia facultas concessa Catholicu non debet
viri aliquam hæretico coniugi reconciliare inferre,
tun quia in hoc rest. dicitur poss. liberè Catholicum
ad Religionem migrare, quod ei liberum minimè es-
ser, si exigetur transitus hæretici coniugis: & idem
ob eandem rationem dicendum teneri si velit Catholicus
ad Ordines transire, nihil enim desideratur ab
hæretico damnato efficiendum. Vtrum vero ipse hæ-
reticus damnatus possit ad Religionem, Ordinesve
transire iunctu Catholicu, aut saltu ius manentis in
scæculo licentia obtenta? vide Sanch. & ab eo plures
citat. d. disp. 15. n. 24. Basil. Pont. d. 15. c. 2. n. 4. vbi n. 5.
quærit quid si post hæretim vnius coniugis alter Ca-
tholicus illi copuletur, censetur in remittere, &
n. 6. an in hoc adulterio spirituali sit compensationi
locus, sicut in carnali?

In gloss. *Indicio*, ibi, ergo à contrario sensu, &c. Hæ-
gloss. in ea est opinione, Catholicum propria auctoritate
recedet teneri redire ad hæreticum iam emen-
datum; diuertentem vero præmissò Ecclesia iudicio
ad id non obligari, si velit Religionem ingredi secus
si velit in scæculo manere; sequuntur hanc gloss. sen-
tentiam in presenti, Hest. n. 1. in fine, Butt. n. 3. Clar. §.
Læris. n. 1. 5. vers. item propter hæretim, Surd. de alimento.
tit. 7. q. 11. n. 7. Iacob. de Graff. in auris decisi. p. 2. lib. 1.
c. 12. n. 72. Veg. in sum. tom. 1. c. 89. casu 2. Fr. Emman. in
sum. tom. 1. c. 230. n. 2. concil. 1. Alex. de Neno, Henric.
Card. Sot. Abulensi. Angles. Ludou. Lopez. Cenedo.
Barth. à Ledesma, & alij plures, quos refert Sanch. d.
disp. 15. n. 18. vbi hanc sententiam communem, &
valde probabilem dicit; qui hoc deducunt ex text. in
presenti, vbi diuertent prævio eo Ecclesia iudicio
non conceditur plena libertas, sed limitata, vt ad Re-
ligionem transire; quod si opponatur cap. de illa, de
diuort. vbi plena exemptione conceditur, respondet glo-
ssi, in fine, id corrigi quoad hoc per cap. quanto, eod.
tit. & & text. in presenti. Verum probabilem dicit
opinionem Sanch. loco citato, n. 19. quæ asserit id di-
flare inter Catholicum recedentem à coniuge hæretico
absque iudicio Ecclesie, & recedentem eo præ-
missò, vt in priori casu tenetur illum emendatum ad
consortium coniugale admittere; in posteriori vero
minime, sed possit libere ab eo diuertere, sicut posset
adulterio carnali ab altero perpetrato; quæ quidem
opinio apertissimè videtur in hoc text. decisa, hic enim
in pœnam hæretici iam damnati conceditur Catholicu
liber transire ad Religionem, ac proinde ad eum
cogendus non est, sed dabitur optio num velit transi-
re, an portis in scæculo vitam à coniuge hæretico re-
conciliato separata traducere malit, vnde non ex-
pressit Pontifex licet transire liberum ad Religio-
nem, quasi ad eum solum euentum coarctans diuert-
endi facultatem, sed expectans casum difficultorem,
supponit minus difficultem: si enim solus diceret
eximi Catholicum à debito reddendo, non inde se-
quereur licentia transire ad Religionem, sed di-
cens post Catholicum se liberè Religioni dedicare,
supponit necessariò eum omnino exemplum esse ab

omni obligatione coniugali, sine reddendi debitum,
sine cohabitandi; & ideo eam tenuerit Doctores citati
n. 2. & alij plures, quos refert, & sequitur idem Sanch.
d. disp. 15. n. 19. prope fin.

In ead. gloss. ibi, In fornicatione carnali non compelli.
tur maritus recipere uxorem etiam emendatam. Notatur
ad hoc, quod vir innocens non tenetur adulterem
emendatam reconciliare, vt per D. Barbo. d. p. 2. n. 20.
& 23. Surd. d. q. 21. n. 7. & 8. Henr. in sum. lib. 11.
de Matrim. cap. 17. §. 2. & 3. Sanch. d. lib. 10. disp. 13.
nun. 1.

De Conuersione Infidelium.

TIT. XXXIII.

VER. hanc rubr. scripserunt Zabard.
Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anch. Pa-
norm. Guillelm. Durand. in breviario au-
reol. fol. 107. Ioan. de Londris in breviario
sanctorum Canonum, fol. 175. ver. 6. Pet.
de Rauenna in compendio iuris Canon. Martin. Mscnatt.
in epitome Decretal. fol. 132. Dan. Venator in ana-
lysi method. iuris Pontif. à pag. 475. Goffred. & Hoff.
in sum. huius tit. Alex. Caffan. & Anafalt. Germon. in
paratilis ad quinque libros Decretal. sub hoc tit. noui
Barthol. Carthagena in expositione titulorum iuris
Canon. sub eod.

SVMMARIVM.

- 1 Infidelis non potest illam habere in uxorem, cuius infidelis, & machinationibus eius maritum occidit, & n. 2.
- 3 Ecclesia qualiter potuerit impedimentum indicere infideli accipiendo illam in uxorem, cuius infidelis, & machinationibus eius maritum occidit, ostenditur.
- 4 Malæ non sunt facienda vt inde eueniant bona.
- 5 Eleemosyne an possint fieri de malæ, & illicite a-
quæstis, ostenditur.
- 6 Impedimentum dirinens matrimonium est si adi-
homicidium alterius coniugis ab utroque per-
tratum, vel ab uno illorum, infideli tamen, &
machinationibus alterius, animo contrahendi ma-
trimonium etiam sine adulterio.

CAP. Laudabilem. j. I.

Cælest. III.

Infidelis non potest illam habere in uxorem, cuius
infidelis, & machinationibus eius maritum occidit,
etiam si ipso hoc efficeret causa allicendi infidelem
spe inveni cum ipso coniugium, vt ad Fidem redu-
catur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect.
Zabard. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hoff. Butr. Anch. Hen-
ric. Panorm. Vnu in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 316.
Alagona in compend. iur. Canon. pag. 490. remissio
Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Augst.
collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 20. cap. 2.

Hanc eandem concl. ex hoc text. desumunt D. An-
tonin. Sylvest. Nauar. Anton. Cuch. Tolet. & ali,
quos refert, & sequitur Sanch. de matrim. lib. 8. disp.
78. n. 3. quibus adde Fr. Basil. Pont. de impedimentis mar-
rimonij